

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus 2009

Översättning: Pimma Åhman

Jorgalan: Sámediggi / Irma Laiti

Kansikuva: Riisitunturin kansallispuisto Posiolla valittiin yleisöäänestyksessä Vuoden Retkikohteeksi 2010. Metsähallituksen luontopalvelut on kehittänyt palveluja 2007–2009 perustamalla neljä uutta päiväreittiä kansallispuiston upeisiin maisemiin. Kuva: Markus Pirttimaa.

© Metsähallitus 2010

ISSN 1235-8983

ISBN 978-952-446-762-9 (nidottu)

ISBN 978-952-446-763-6 (pdf)

300 kpl

Edita Prima Oy, Helsinki 2010

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus 2009

METSÄHALLITUS

KUVAILULEHTI

JULKAISIJÄ	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	18.3.2010
TOIMEKSIANTAJA		HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIAARINUMERO	
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA			
ALUEEN NIMI			
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI			
ALUEYKSIKKÖ			
TEKIÄ(T)	Metsähallitus		
JULKAISUN NIMI	Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus 2009		
TIIVISTELMÄ	<p>Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien eli luontopalvelujen toimintatavoitteiden perustana ovat muun muassa valtioneuvoston hyväksymä Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestäväen käytön kansallinen strategia ja toimintaohjelma 2006–2016 sekä Etelä-Suomen metsien suojelua koskeva METSO-ohjelma. Vuonna 2009 luontopalvelujen toimintaa ohjasi myös sen oma uusi toimintaohjelma, joka linjaa luontopalvelujen toiminnan tavoitteita pitkällä ja lyhyellä aikavälillä. Luontopalvelujen tuottavuus parani edelleen: edellisvuoteen verrattuna tuottavuuden nousu oli 5 %.</p> <p>Luontopalvelujen toimintaympäristöön vaikuttivat voimakkaasti valtionhallinnon meneillään olevat merkittävät uudistushankkeet, jotka koskevat muun muassa valtion liikelaitoksia, aluehallintoa ja sektori-tutkimuslaitoksia. Vuotta leimasivat myös Euroopan kansallispuistojen 100-vuotisjuhluvuosi ja Metsähallituksen 150-vuotisjuhluvuosi. Keväällä 2009 luontopalvelut sai pitkäaikaisesta ja vaikuttavasta työstään luonnon hyväksi Suomen luonnonsuojeluliiton vuosittaisen ympäristöpalkinnon.</p> <p>Metsähallitus saavutti vuonna 2009 METSO-toimintaohjelman 2008–2016 mukaiset sekä muut tavoitteet, jotka liittyivät luontotyyppi-inventointiin, ennallistamiseen ja luonnonhoitoon sekä niiden seurantoihin valtion suojelualueilla. Yksityisillä suojelualueilla toimenpiteet kohdistettiin pääasiassa arvokaiden elinympäristöjen hoitoon. Metsähallitus valitsi METSO-ohjelman tavoitteen mukaisesti valtionmailta 10 000 suojeltavaa metsähehtaaria eteläisestä Suomesta. Metsähallituksen luontopalvelut jatkoi sen vastuulla olevien lajien seurantoja ja rannikon vedenalaisen luonnon inventointeja. Saimaannorpan suojelemiseksi tehtävien kalastusrajoitusten määrä saatiin nousemaan lähes 1 500 km²:n suuruisiksi.</p> <p>Suojelualueet tarjoavat yhteiskunnalle merkittäviä luonnontaloudellisia ja yhteiskunnallisia hyötyjä, ns. ekosysteemipalveluja. Luontopalvelut kehitti yhteistyössä Metsätutkimuslaitoksen kanssa amerikkalaisen MGM2-mallin pohjalta uuden laskentamallin, jonka avulla suojelu- ja retkeilyalueiden matkailun paikallistaloudellisia vaikutuksia voidaan arvioida. Parhaimmillaan valtion kansallispuistojen ja retkeilyalueiden virkistyskäyttöön sijoittama euro palautuu takaisin 20-kertaisesti taloudellisenä toimeliaisuutena ja työpaikkoina. Kansallispuistojen käyntimäärä ylitti ennusteen ja jatkoi kasvuaan. Kaikkien Metsähallituksen virkistyskohteiden kokonaiskäyntimääräksi arvioitiin 4,7 miljoonaa.</p> <p>Riistaelinympäristöjen aktiivisen hoidon projektissa kehitetty toimintamalli riekkosoiden, vesilintukosteikkojen ja riistan kannalta tärkeiden korprien ennallistamiseksi siirrettiin osaksi metsätalouden normaalia suunnittelu- ja toteutustyötä. Metsästys- ja kalastuslupien myyntiä varten kehitetty LUPAHAKU-järjestelmä mahdollistaa ammattikalastuslupien, metsästyksen kausilupien ja hirvenmetsästyslupien sähköisen haun internetissä sekä hakemusten käsittelyn, dokumentoinnin ja seurannan.</p> <p>Alueiden hoidon ja käytön suunnittelussa päästiin tavoitteisiin ja suojelualueiden järjestyssääntöjä valmistui yli 70 alueelle. Hoidon ja käytön suunnittelussa ja alueiden tilan seurannassa jatkettiin menetelmien, ohjeistuksen ja tietojärjestelmien kehittämistyötä, jonka tuloksena aluetason suunnittelun ja seurannan käytännöt tulevat täysin uusiutumaan.</p> <p>Luontopalvelujen kokonaismenot olivat 51,4 miljoonaa euroa. Ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön kautta valtion talousarviosta tuleva rahoitus kattoi menoista 38,5 miljoonaa euroa, maksullisen toiminnan tulorahoitusta oli 7,7 miljoonaa ja yhteisrahoitteisen toiminnan ulkopuolista rahoitusta noin 5,2 miljoonaa. Henkilötyövuosia kertyi 513.</p> <p>Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittu valtion liikelaitoksen muun toiminnan erillisestä kirjanpidosta ja erillisestä tilinpäätöksestä annetun asetuksen (1402/2004) mukaisesti.</p>		
AVAINSANAT	tilinpäätös, toimintakertomus, tulossopimus		
MUUT TIEDOT			
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 128		
ISSN	1235-8983	ISBN (NIDOTTU)	978-952-446-762-9
		ISBN (PDF)	978-952-446-763-6
SIVUMÄÄRÄ	51 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	Edita Prima
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	18.3.2010
UPPDRAGSGIVARE		DATUM FÖR GODKÄNNANDE	
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	
TYP AV SKYDDSSOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM			
OMRÅDETS NAMN			
NATURA 2000-OMRÅDETS NAMN OCH KOD			
FÖRFATTARE	Forststyrelsen		
PUBLIKATION	Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifters bokslut och verksamhetsberättelse 2009		
SAMMANDRAG	<p>Verksamhetsmålen för Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifter, dvs. naturtjänsterna, grundar sig bl.a. på Finlands strategi och handlingsprogram för bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald 2006-2016 och programmet METSO, som gäller skyddet av skogar i södra Finland. År 2009 styrdes naturtjänsternas verksamhet också av naturtjänsternas eget, nya handlingsprogram, som drar upp riktlinjerna för naturtjänsternas mål på lång och kort sikt. Naturtjänsternas lönsamhet förbättrades ytterligare; lönsamheten steg 5 % jämfört med föregående år.</p> <p>De betydande reformer som pågår inom statsförvaltningen inverkade starkt på naturtjänsternas verksamhetsmiljö. Reformerna gäller bl.a. statliga affärsverk, regionalförvaltningen och sektorforskningsinstitut. Året präglades även av Europas nationalparker 100-års jubileum och Forststyrelsens 150-års jubileumsår. Våren 2009 fick naturtjänsterna Finlands naturskyddsförbunds årliga miljöpris för sitt långvariga och värdefulla arbete för naturen.</p> <p>Forststyrelsen uppnådde år 2009 målen i METSO-handlingsprogrammet för 2008–2016 samt de mål som ansluter sig till naturtypsinventering, restaurering och naturvård och uppföljningen av dessa på statens naturskyddsområden. På privatägda naturskyddsområden inriktades åtgärderna huvudsakligen på värden av värdefulla livsmiljöer. I enlighet med målen i METSO-programmet utsåg Forststyrelsen 10 000 hektar skog som ska skyddas på statens marker i södra Finland. Forststyrelsen fortsatte med uppföljningen av sina ansvarsarter och inventeringen av undervattensnaturen vid kusten. Fiskebegränsningarna för att skydda saimenvikaren utökades till att omfatta nästan 1 500 km².</p> <p>Naturskyddsområdena förser samhället med betydande naturekonomiska och samhällseliga nyttigheter, så kallade ekosystemtjänster. Naturtjänster utvecklade tillsammans med Skogsforskningsinstitutet utgående från den amerikanska MGM2-modellen en ny beräkningsmodell, med vilken man kan beräkna de lokalekonomiska effekterna av skydds- och strövområdenas turism. I bästa fall kan en euro som investeras i rekreationsbruk i nationalparker och strövområden ge en 20-faldig avkastning i form av ekonomisk aktivitet och arbetsplatser. Besökarantalet för nationalparkerna överskred prognoserna och fortsatte att stiga. Det totala antalet besök i Forststyrelsens samtliga friluftsmål beräknades till 4,7 miljoner.</p> <p>Den verksamhetsmodell som har utvecklats inom projektet ”Aktiv vård av viltets livsmiljöer på statens marker” för restaurering av myrar med ripor, sjöfågelvatten och för viltet viktiga skogskärr överfördes till att användas inom normal planering och utövning av skogsbruk. Ansökningssystemet för tillstånd, som tagits fram för försäljning av jakt- och fisketillstånd, har möjliggjort elektronisk ansökning av yrkesfisketillstånd, säsongtillstånd för jakt och tillstånd för älgjakt på internet samt också behandlingen, dokumenteringen och uppföljningen av ansökningarna.</p> <p>Inom planeringen av skötsel och användning av områden uppnåddes de uppställda målen, och ordningsstadgor färdigställdes för över 70 skyddsområden. Inom planeringen av skötsel och användning av områden och inom uppföljningen av områdets tillstånd fortsatte man att utveckla metoder, anvisningar och informationssystem. Till följd av detta arbete kommer praxisen inom planeringen och uppföljningen av områden att förnyas helt.</p> <p>Naturtjänsternas totalutgifter var 51,4 miljoner euro år 2009. Den finansiering som kom via miljöministeriet och jord- och skogsbruksministeriet från statsbudgeten täckte 38,5 miljoner euro av utgifterna. Den interna finansieringen från avgiftsbelagd verksamhet stod för 7,7 miljoner euro och den utomstående finansieringen för samfinansierad verksamhet för 5,2 miljoner euro av utgifterna. Antalet årsverken var 513.</p> <p>Bokslutet och verksamhetsberättelsen för Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifter har uppgjorts enligt statsrådets förordning om särskild bokföring och särskilt bokslut för statliga affärsverks övriga verksamhet (1402/2004).</p>		
NYCKELORD	bokslut, verksamhetsberättelse, resultatavtal		
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Forststyrelsens naturskyddspublikationer. Serie B 128		
ISSN	1235-8983	ISBN (HÄFTAD)	978-952-446-762-9
		ISBN (PDF)	978-952-446-763-6
SIDANTAL	51 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	Edita Prima
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	

GOVVIDANSIIDU

ALMMUSTUHTTI	Meahciráđđehus	ALMMUSTUHTTINÁIGI	18.3.2010
DOAIMBANADDI		DOHKKEHANBEAIVEMEARRI	
LUHTOLAŠVUOHTA	Almmolaš	DIARANUMMIR	
SUODJANGUOVLOTIIPA/ SUODJALANPROGRÁMMA GUOVLLU NAMMA			
NATURA 2000-GUOVLLU NAMMA JA KODA			
GUOVLOOVTTADAT			
DAHKKI(T)	Meahciráđđehus		
ALMMUSTUHTTIMA NAMMA	Meahciráđđehusa almmolaš hálddahusbargguid ruhtadoallooahpaheapmi ja doaibmačilgehus 2009		
ČOAHKKÁIGEASSU	<p>Meahciráđđehusa almmolaš hálddahusbargguid, ns. luondobálvalusaid doaibmanulbmiliid vuoddu leat earret eará stáhtarádi dohkkehan Suoma luonddu mánggahámatvuoda gáhttema ja suvdilis geavaheami álbmotlaš strategiija ja doaibmanprográmma 2006–2016 ja lassin Máttá-Suoma vuoddiid suodjaleami guoskevaš METSO-prográmma. Jagi 2009 luondobálvalusaid doaimma jodihii maiddá dan iežas ođđa doaibmanprográmma, mii meroštallá luondobálvalusaid doaimma ulbmiliid guhkes ja oanehis áigegaskkas. Luondobálvalusaid gánnáheapmi buorránii viidasabbot: ovddit jagi ektui gánnáheami ovdáneapmi lei 5 %.</p> <p>Luondobálvalusaid doaibmanberrasii váikkuhedje nannosit stáhtahálddahusa mearkkašahti ođastusfidnut, mat leat dál barggu vuolde, ja mat gusket earret eará stáhta fitnodatlágádusaid, guovlohálddahusa ja sektordutkanlágádusaid. Jahkái ledje mihtilmasat maiddá Eurohpa álbmotmechiid 100-jagi ávvujahki ja Meahciráđđehusa 150-jagi ávvujahki. Giddat 2009 luondobálvalusat ožžo Suoma luonddusuodjalanlihtu jahkásaš birasbálkkašumi guhkálaš ja mávssolaš barggus luonddu buorin.</p> <p>Meahciráđđehus juvssai jagi 2009 METSO-doaibmanprográmmas 2008–2016 dárkkuhuvvon ja eará ulbmiliid, mat laktásedje luondotiipa-inventeremiidda, ovdešteamái ja luonddudikšumii ja maiddá daid čuovvumiidda stáhta suodjalanguovlluin. Priváhta suodjalanguovlluin doaibmabijut čuozihuvvojedje eanaš divrras eallinberrasid dikšumii. Meahciráđđehus válljii METSO-prográmma ulbmila mielde stáhtaeatnamiin 10 000 vuovdehektára suodjaleami várás máttá Suomas. Meahciráđđehusa luondobálvalusat jotke dan vásttu vuollásaš šlájaid čuovvumiid ja riddoguovlluid čázivuloš luonddu inventeremiid. Saimaagahte suodjaleami buorin dahkkon guolástanráđdžehusaid mearri ožžojuvvui badjánuvvot measta 1 500 km² sturrosažžan.</p> <p>Suodjalanguovllut fálle servodahkii mearkkašahti luondduekonomalaš ja servodatlaš ávkkiid, ng. ekosystemabálvalusaid. Luondobálvalusat ovddidedje ovttasbarggus Meahcidutkanlágádusain amerihkálaš MGM2-málla vuodul ođđa rehenastinmálla, man vehkiin suodjalan- ja vánddardanguovlluid turisuma báikkálašekonomalaš váikkuhusaid sáhtta árvvoštallat. Bárrásiin stáhta álbmotmechiid ja vánddardanguovlluid lustageavaheapmái biddjon euro máhcai ruovttoluotta 20-geardásaš ekonomalaš doaibmevašvuotán ja bargosadjin. Álbmotmechiid fidniidmearri manai badjel einnostusa ja jotkkii lassáneami. Meahciráđđehusa buot lustabáikkiid olles fitnanmearriin árvvoštallui 4,7 miljovvna.</p> <p>Meahcivalljibirrasiid aktiivvalaš dikšuma proševttain ovddiduvvon doaibmanmálla, mii ovdešta rievssatjekkiid, čáhceloddenješiid ja meahci valji dáfus dehalaš suhkkes guossavuvddiid, sirdui vuovdedoalu normála plánen- ja ollašuhhtinbarggu oassin. Meahcástan- ja guolástanlobiid vuovdima várás ovddiduvvon LUPAHAKU-vuogádat dahká vejolažžan ámmátguolástanlobiid, meahcásteami áigodatlobiid ja ealgabivdolobiid elektrihkalaš ohcama interneahas ja maiddá ohcamušaid gieđahallama, dokumenterema ja čuovvuma.</p> <p>Guovlluid dikšuma ja geavaheami plánemis bessui ulbmiliidda ja suodjalanguovlluid ornetnjuolggadusat válmmaštuvve badjel 70 guvlui. Dikšuma ja geavaheami plánemis ja guovlluid dili čuovvumis jotkojuvvui vugiid, rávvema ja diehtovuogádagaid ovddidanbargu, man boadusin guovlodási plánema ja čuovvuma vuogit bohtet ollásit odasmuvvat.</p> <p>Luondobálvalusaid ollesgolot ledje 51,4 miljovvna euro. Birasministeriija ja eana- ja meahccedoaloministeriija bokte stáhta bušeahtas boahtán ruhtadeapmi govčcai goluin 38,5 miljovvna euro, mávssuvuloš doaimma boahtoruhtadeapmi lei 7,7, miljovvna ja oktasašruđalaš doaimma olggobeali ruhtadeapmi sullii 5,2 miljovvna. Bargibargojagit čoggojedje 513.</p> <p>Meahciráđđehusa almmolaš hálddahusbargguid ruhtadoallooahpaheapmi ja doaibmačilgehus leat ráhkaduvvon stáhta fitnodatlágádusa eará doaimma sierra rehketdoalus ja sierra ruhtadoallooahpaheamis addojuvvon áshusa (1402/2004) mielde.</p>		
ČOAVDDASÁNI	ruhtadoallooahpaheapmi, doaibmačilgehus, boadussoahpamuš		
EARÁ DIEDUT			
RÁIDDU NAMMA JA NUMMIR	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 128		
ISSN	1235-8983	ISBN (NJAEĐON)	978-952-446-762-9
		ISBN (PDF)	978-952-446-763-6
SIIDOLOHKU	51 s.	GIELLA	suomagiella
GOASTTIDEADDJI	Meahciráđđehus	PRENTENBAIKI	Edita Prima
JUOHKKI	Meahciráđđehus, luonddubálvalusat	HADDI	

Sisällys

JOHDON KATSAUS.....	9
1.1 Toimintaympäristön muutokset.....	9
1.2 Toiminnan tuloksellisuus ja sen kehitys.....	9
2 VAIKUTTAVUUS	10
3 TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA.....	12
3.1 Laadulliset tavoitteet	12
3.1.1 Ympäristöministeriön asettamat tavoitteet	12
3.1.2 Maa- ja metsätalousministeriön asettamat tavoitteet	17
3.2 Määrälliset tavoitteet ja muut tunnusluvut	20
3.3 Tuloksellisuuden arviointi prosesseittain	22
3.3.1 Luonnonsuojelu	22
3.3.2 Luonnon virkistyskäyttö	23
3.3.3 Eräasiat	24
3.3.4 Alueiden hallinta.....	25
3.3.5 Muut toiminnot	25
4 TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS	28
4.1 Taloudellisuus.....	28
4.2 Tuottavuus	30
4.3. Kannattavuus	31
5 HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN	32
5.1. Henkilöstön määrän kehitys	32
5.2 Työpanoksen jakautuminen tehtävittäin ja yksiköittäin	33
5.3 Työhyvinvointi	33
5.4 Tulospalkkio	34
6 TOIMINNAN ARVIOINNIT	35
6.1 Ympäristöjärjestelmä.....	35
6.2 Metsähallituksen sisäinen tarkastus.....	35
7 TILINPÄÄTÖSANALYYSI.....	36
7.1 Tilinpäätöslaskelmat.....	36
7.2 Valtion talousarviosta saatujen määrärahojen käyttö	36
7.3 Muun rahoituksen käyttö	36
7.4 Kustannuslaskennan periaatteet.....	37
8 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA LIITETIEDOT	38
8.1 Tuloslaskelma.....	38
8.2 Tase	39
8.3 Rahoituslaskelma.....	41
8.4 Liitetiedot	42
8.4.1 Tuloslaskelmaa täydentävät liitetiedot	42
8.4.2 Tasetta täydentävät liitetiedot	44
8.4.3 Vastuusitoumukset, henkilöstö ja kiinteän omaisuuden muutokset	47
8.4.4 Julkisiin hallintotehtäviin osoitettu rahoitus valtion talousarviosta.....	48
8.4.5 Valtion talousarvion ulkopuolinen rahoitus.....	49
8.4.6 Kustannusvastaavuuslaskelmat.....	49
ALLEKIRJOITUS.....	51

Johdon katsaus

1.1 Toimintaympäristön muutokset

Metsähallituksen luontopalvelujen toimintaa ohjaavat kansainvälisellä tasolla erityisesti Kansainvälinen luonnon monimuotoisuutta koskeva yleissopimus (CBD) ja sen suojelualuetyöohjelma sekä EU:n luontodirektiivit ja Natura 2000 -verkostoon liittyvät velvoitteet. Myös EU:n meristrategiadirektiivi lisää lähivuosina luontopalvelujen merialueita koskevia tehtäviä. CBD:n suojelualuetyöohjelma on tarkoitus uudistaa Japanissa vuonna 2010 pidettävässä osapuolikokouksessa ja sitä koskeva valmistelu jatkui vuonna 2009. Luontopalvelut osallistui Suomen CBD:n kansallisen toteutuksen 4. maakohtaisen raportin ja erityisesti sen suojelualuetyöohjelmaa koskevan laajan liitteen valmisteluun.

Kotimaassa luontopalvelujen toimintaa viitoittaa erityisesti valtioneuvoston 21.12.2006 hyväksymä Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestäväen käytön kansallinen strategia ja toimintaohjelma 2006–2016 sekä Etelä-Suomen metsien suojelua koskevan METSO-ohjelma, joka sisältää lukuisia päätöksiä, joiden toteutus on Metsähallituksen vastuulla. Vuonna 2010 vietetään YK:n luonnon monimuotoisuuden teemavuotta, johon liittyy viestintää tullaan vahvistamaan koko valtionhallinnossa.

Vuosi 2009 oli Euroopan kansallispuistojen 100-vuotisjuhluvuosi ja Metsähallituksen 150-vuotisjuhluvuosi. Luontopalvelujen toimintaympäristöön vaikuttivat edelleen voimakkaasti valtionhallinnon meneillään olevat merkittävät uudistushankkeet, jotka koskevat mm. valtion liikelaitoksia, aluehallintoa ja sektoritutkimuslaitoksia. Ympäristöministeriöön perustettiin luontoympäristöosasto, joka ohjaa luontopalvelujen toimintaa. Osaston tehtäviin kuuluu luonnon monimuotoisuuden suojelun ohella luonnonvarojen kestävä käyttö sekä meri- ja sisävesiasiat. Luonnonsuojeluhallinnon tuottavuushankkeen loppuraportti luovutettiin ympäristöministerille toukokuussa ja sen suosituksia toteutettiin ympäristöministeriön tulosohjauksessa. Kireä ja epävarma yleinen taloustilanne ja siihen liittyvät elvytystoimet leimasivat toimintaympäristöä.

Ilmastonmuutosta koskeva yhteiskunnallinen keskustelu vei aluksi huomiota perinteisestä luonnonsuojelusta ilmasto- ja energiakysymyksiin, mutta viime aikoina monimuotoisuuden merkitys ekosysteemipalvelujen tuottamisessa ja ilmastonmuutoksen aiheuttamien haitallisten vaikutusten minimoimisessa on taas korostunut. Heikko taloustilanne, huoli teollisuuden puunsaannista ja suunnitelmat uusiutuvien energialähteiden lisäkäytöstä ovat lisänneet poliittisia paineita myös luontopalvelujen hallinnassa olevia alueita kohtaan, samoin matkailuelinkeinon kasvu.

1.2 Toiminnan tuloksellisuus ja sen kehitys

Luontopalvelut on pyrkinyt suunnitelmallisesti hoitamaan tehtäviään siten, että sille asetetut tavoitteet saavutetaan toimintavuoden aikana ja samalla toteutetaan pitkän aikavälin strategioita ja toimintaohjelmaa. Merkittäviä poikkeamia ei ole havaittavissa.

Metsähallitus jatkoi suunnitellusti elinympäristöjen ennallistamista ja hoitoa, uhanalaisten lajien seurantoja ja rannikon vedenalaisten luontotyyppien sekä kulttuuriperintökohteiden inventointeja tukeutuen merkittävästi yhteistyöhankkeisiin ja -verkostoihin. Uusia laserkeilaukseen perustuvia teknisiä menetelmiä testattiin merialueiden inventoinneissa.

Alueiden hallintaan liittyvät määrälliset tavoitteet (maanhankinta, suojelualuekiinteistöjen muodostaminen, hoidon ja käytön suunnittelu) saavutettiin. Säädosvalmisteluun liittyvät kaksi ensimmäistä pilottihanketta aloitettiin. Hoidon ja käytön suunnittelua ja suojelualueiden tilan seuranta

koskevat kehittämishankkeet vietiin päätökseen. Hoidon ja käytön uusittu suunnitteluohjeistus otettiin käyttöön. Luonnonsuojeluhallinnon suojelualueita koskevan tiedon hallinnan kehittäminen (SALTI) -hankkeeseen liittyvän suojelualue-tietokannan ja -järjestelmän määrittelyvaihe toteutettiin ja syksyllä aloitettiin kaksi muuta SALTI-projektia: hoidon ja käytön suunnittelun ja suojelualueiden tilan seurannan projekti ja kuviotiedon hallinnan tietojärjestelmäprojekti. Hoidon ja käytön suunnittelussa ja alueiden tilan seurannassa 2008–2010 toteutettavassa menetelmien, ohjeistuksen ja tietojärjestelmien kehittämistyössä uudistetaan perinpohjaisesti aluetason suunnittelun ja seurannan perusrakenteet.

Luonnon virkistyskäytön tavoitteet saavutettiin. Toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden seuranta on kehitetty. Loppuvuonna saatiin merkittävää uutta tietoa kansallispuistojen ja muiden keskeisten virkistys- ja luontomatkailukohteiden paikallistaloudellisista vaikutuksista.

Eräprosessin toiminta kehittyi suunnitellusti. Tehostuneen markkinoinnin ja parantuneiden palveluiden myötä kalastuslupien kysyntä ja myynti kehittyi edelleen suotuisasti. Kanalintukannoissa tapahtuneen laskun vuoksi metsästysaikoja lyhennettiin, mikä heijastui vuoden 2009 lupamyyntiin ja laskevasti myös lupien kysyntään. Uutena päänavauksena oli metsästysjärjestelyjen kohteena olevien alueiden tarkastelu sekä biodiversiteetin että kestävyuden näkökulmasta. Luontopalvelut koordinoi Suomessa tähän liittyvää kansainvälistä hanketta.

Tuloksellisuutta edisti merkittävästi suunnitelmallinen hankkeistaminen ja hankkeisiin saatu perusrahoituksen ulkopuolinen rahoitus. Metsä-Life-hanke palkittiin yhtenä viidestä parhaasta eurooppalaisesta Life-luonto-hankkeesta vuosina 2007–2008. Luontopalvelut oli kumppanina Lintulahdet-Lifessa, joka oli myös viiden parhaan joukossa. Sen lisäksi Karjalan suot ja ikimetsät-, Linnustollisesti arvokkaiden aapasoiden suojelu ja käyttö- sekä Life to Koli -hankkeet, joissa kaikissa Metsähallitus oli kumppanina, pääsivät 26 parhaan hankkeen listalle. Suomalaisen hankkeensaamisen ja hankkeiden vaikuttavuuden korkeasta laadusta kertoo se, että valinta tehtiin satojen hankkeiden joukosta.

2 Vaikuttavuus

Vaikuttavuuden arviointien ja niitä tukevien tietojärjestelmien kehittäminen ovat merkittävä osa luontopalvelujen uudistettua toimintaohjelmaa. Metsähallituksen vuonna 2007 julkaisemaa laajaa ”Puistojen tila” -raporttia voidaan käyttää hyväksi arvioitaessa suojelutoimien ja suojelualueiden hoidon vaikuttavuutta. Arvioinneille luovat pohjaa myös Suomen ympäristökeskuksen julkaisemat ”Luontotyyppien ja lajien seuranta luonto- ja lintudirektiiveissä”- ja ”Suomen luontotyyppien uhanalaisuus” -raportit. Todellisia vaikuttavuuden muutoksia voidaan arvioida vasta useiden vuosien työn tulosten ja seurantojen perusteella. Suojelualueiden tilaa arvioidaan jatkossa säännöllisesti ja kattavasti viiden vuoden välein.

Vaikka Metsähallituksen hallinnassa olevat suojelualueet ovat kansainvälisten arviointien perusteella pääosin hyvin hoidettuja ja saavuttavat yleensä niille asetetut monimuotoisuuden suojeluun liittyvät tavoitteet, luonnon monimuotoisuuden vähenemistä ei kokonaisuutena onnistuttu pysäyttämään Suomessakaan kansainväliseen tavoitevuoteen 2010 mennessä. Ilmaston muutos vaikeuttaa suojelutavoitteiden saavuttamista ja lisää kustannuksia. Suojelualueiden aktiivinen hoito ja ennallistaminen edistävät vaatelioiden ja uhanalaisten lajien säilymistä tuottamalla niille lisää soveliaista elinympäristöä ja vahvistaen kotimaisia kantoja.

Metsähallitus valitsi METSO-ohjelman tavoitteen mukaisesti valtionmailta 10 000 suojeltavaa metsähehtaaria eteläisestä Suomesta. Kohteiden valinnassa hyödynnettiin luontojärjestöjen suojeluesityksiä ja Helsingin yliopiston tutkijoiden kehittämää Zonation-ohjelmaa. Zonation-ohjelma luo uusia edellytyksiä ottaa suojelualueiden hoidossa aiempaa paremmin huomioon ympäröivien alueiden tila ja sen muutokset, jolloin suojelutoimenpiteiden vaikuttavuutta voidaan entisestään parantaa.

Suojelualueet tarjoavat yhteiskunnalle merkittäviä luonnontaloudellisia ja yhteiskunnallisia hyötyjä, ns. ekosysteemipalveluja. Luontopalvelut kehitti yhteistyössä Metsätutkimuslaitoksen kanssa amerikkalaisen MGM2-laskentamallin pohjalta uuden laskentamallin, jonka avulla Suomen suoje- lu- ja retkeilyalueiden paikallistaloudellisia vaikutuksia voidaan arvioida säännöllisesti. Loka- kuussa julkaistujen tulosten mukaan suojelualueiden kestävää luontomatkailua ja virkistyskäyttöä edistäviin palveluihin sijoitetut valtion varat tuottavat huomattavia paikallistaloudellisia hyötyjä.

Luontopalvelut teki yhteistyötä Ruralia-Instituutin kanssa lupametsästyksen paikallistaloudellisten hyötyjen arvioimiseksi. Vuoden lopussa valmistuneen tutkimuksen tulosten perusteella valtion mailla vierailevat lupametsästäjät käyttävät paikallisia palveluja, millä on huomattavaa aluetalou- dellista merkitystä. Esimerkiksi tutkimusvuonna 2008 lupametsästäjät jättivät suoraan rahaa Poh- jois-Suomeen jopa yli 15 miljoonaa euroa.

Luontopalvelut vahvisti edelleen yhteistyötä ja kumppanuutta yliopistojen, tutkimuslaitosten ja muiden asiantuntijaorganisaatioiden kanssa. Uusia yhteistyösopimuksia solmittiin Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion ja Viron luonnonsuojeluviraston kanssa. Luontopalvelut liittyi Suomen matkailuorganisaatioiden liiton (SUOMA) jäseneksi.

Luontopalvelut jatkoi ulkoisen viestinnän tehostamista palkkaamalla viestintäpäällikön sekä uu- distamalla viestintähenkilöstön toimenkuvia ja toimintatapoja. Näkyvyys tiedotusvälineissä li- sääntyi edelleen merkittävästi. Metsähallituksen luontopalveluja, luontokeskuksia ja kansallispuis- toja koskevia, sävyltään myönteisiä tai neutraaleja uutisia oli mediaseurannan mukaan yli 3 700, mikä merkitsee 20 prosentin kasvua luontopalvelujen näkyvyydessä verrattuna vuoteen 2008. Myös Luontoon.fi- ja Retkikartta.fi-verkkopalvelujen käyntimäärät kasvoivat. Luontopalvelujen viestintä osallistui aktiivisesti Metsähallitus-konsernin viestinnän toimintaan, mikä tuki myönteis- sellä tavalla Metsähallituksen julkisuuskuva ja mahdollisti aktiivisen viestinnän yhteisistä toi- mintakohteista.

Luontopalvelut sai keväällä pitkäaikaisesta ja vaikuttavasta työstään luonnon hyväksi Suomen luonnonsuojeluliiton vuoden 2009 ympäristöpalkinnon.

3 Tuotokset ja laadunhallinta

3.1 Laadulliset tavoitteet

3.1.1 Ympäristöministeriön asettamat tavoitteet

1 Metsähallitus jatkaa Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman (METSO) toteuttamista (EK)

Tavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
1.1 Luontotyyppien inventoinnin, hoidon ja ennallistamisen tavoitteet, ml. yksityiset suojelualueet: <ul style="list-style-type: none">– Metsien ja puustoisten soiden ennallistaminen: 1 450 ha– Puustoisten perinnebiotooppien kunnostus ja jatkuva hoito: 1 100 ha– Arvokkaiden luontotyyppien hoito ja kunnostus: 400 ha– Luontotyyppien inventointi: 10 000 ha	Metsiä ja puustoisia soita ennallistettiin 1 697 ha (MH 1 686 ha, YSA 11 ha). Puustoisia perinnebiotooppeja oli jatkuvassa hoidossa valtion suojelualueilla 1 124 ha ja niitä peruskunnostettiin yksityisillä suojelualueilla 46 ha. Arvokkaita luontotyypppejä hoidettiin ja kunnostettiin 380 ha (MH 240 ha, YSA 140 ha). Luontotyyppi-inventointitietoa tallennettiin paikkatietojärjestelmään 18 020 ha (MH 11 220 ha, YSA 6 800 ha).
1.2 Metsähallitus arvioi ja seuraa METSO-ohjelman vaikuttavuutta.	Metsähallitus laajensi edelleen ennallistamisen ja perinnebiotooppien hoidon ekologisten vaikutusten seurantaverkoston ja julkaisi molemmista seurantakokonaisuuksista uudet ohjeistukset. Yhteistyössä Metsäntutkimuslaitoksen kanssa laadittiin BSC-mittaristo, jonka avulla seurataan ja kehitetään ennallistamisen kustannustehokkuutta.
1.3 Metsähallitus tekee ja kehittää METSO-ohjelman toimenpiteitä tukevia suojelukohteiden lajistoinventointeja.	Lajistokartoituksia kohdennettiin erityisesti luonnonhoitokohteille ja lehtoihin. Metsähallitus teki 150 suojelukohteen lajiryhmäkohtaista kartoitusta noin 1 900 ha:n alueella. Ympäristöhallinnon Eliölajit-tietojärjestelmään tallennettiin METSO-alueen suojelukohteilta noin 2 700 vuosina 2008–2009 tehtyä uhanalaishavaintoa (MH 2 450, YSA 250). Metsävaltaisilla suojelukohteilla aloitettiin lintujen linjalaskentojen täydennykset (290 km 24 kohteella). Kartoitusohjeistusta kehitettiin.
1.4 Metsähallitus laatii yhteistyössä alueellisten ympäristökeskusten kanssa ennallistamisen ja luonnonhoidon lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteet yksityismaiden luonnonsuojelualueille.	Metsähallitus oli mukana laatimassa ohjetta ”yksityisten suojelualueiden hoidon ja ennallistamisen toteuttamiseksi yksityisillä suojelualueilla ja soveltuvien osin muillakin yksityisomistuksessa olevilla luonnonhoitokohteilla”. Ennallistamisen ja luonnonhoidon lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteet (nk. YSA-työohjelma) yksityismaiden luonnonsuojelualueille ovat METSON osalta valmiina. Työohjelmia valmisteltiin yhteistyössä alueellisten ympäristökeskusten kanssa.
1.5 Metsähallitus valmistelee ehdotusta metsien monimuotoisuudelle merkittävien luonnonsuojelualueiden laajentamisesta valtionmailla 10 000 ha:lla. Selvitys valmistuu vuonna 2010. (tavoite sisältyy myös MMM:n ja MH:n väliseen sopimukseen)	Ehdotus valmistui keväällä 2009 ja sen mukaan metsien monimuotoisuudelle merkittäviä luonnonsuojelualueita laajennetaan valtion mailla 10 030 ha. Erillisiä kohteita on yhteensä 104 kpl ja ne sijoittuvat METSON painopistealueille. Pinta-alasta noin 90 prosenttia on luokiteltu metsämaaksi ja 10 prosenttia kitumaaksi.
1.6 Metsähallitus jatkaa METSO-ohjelman mukaisia maanhankintoja, joihin kohdennetaan rahoitusta 3 000 000 euroa (sisältää kulut).	METSO-alueita hankittiin 840 ha. Niiden hankintahinta oli 3 320 000 euroa ja hankintojen kulut n. 210 000 euroa. Alkuperäinen hankintatavoite ylitettiin.

2 Metsähallitus jatkaa Natura 2000 -alueiden toteuttamista sekä hoidon ja käytön suunnittelua (EK)

Tavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
2.1 Metsähallitus laatii hoito- ja käyttösuunnitelman 30 Natura-alueelle.	Hoito- ja käyttösuunnitelma valmistui 32 Natura-alueelle.
2.2 Metsähallitus jatkaa luonnonsuojelualueiden säädösvalmisteluprojektia yhdessä ympäristöministeriön kanssa. Muodostetaan 20 esisuojelu- / suojelukiinteistöä.	Säädösvalmisteluprojektin laatima Luonnonsuojelualueiden säädösvalmistelun ja kiinteistönmuodostamisen työohjelma luovutettiin ministeriölle tammikuussa. Kesällä aloitettiin kaksi säädösvalmistelun pilottiprojektia (Suomussalmi, Varsinais-Suomi). Suojelualuekiinteistöjä valmistui 22 kpl.
2.3 Metsähallitus jatkaa luontotyyppien inventointia Metso-alueen pohjoispuolella 30 000 ha:n alalla.	Luontotyyppi-inventointitietoa METSO-alueen ulkopuolelta tallennettiin paikkatietojärjestelmään yhteensä 35 749 ha.
2.4 METSO-ohjelmaan kuulumattomien luontotyyppien hoidon ja ennallistamisen tavoitteet valtion suojelualueilla: <ul style="list-style-type: none"> – Soiden ennallistaminen: 480 ha – Avoimien perinnebiotooppien jatkuva hoito ja kunnostaminen: 1 300 ha – Metsähallitus arvioi ja seuraa soiden ennallistamisen ja avoimien perinnebiotooppien hoidon vaikuttavuutta 	Avoimia soita ja rämeitä ennallistettiin 864 ha. Avoimia perinnebiotooppeja on hoidossa 1 440 ha. Metsähallitus jatkoi soiden ennallistamisen ja avoimien perinnebiotooppien hoidon vaikutusten seuranta uusien seurantaohjeiden mukaisesti.
2.5 Metsähallitus jatkaa suojeluohjelmien rahoitusohjelman toimeenpanoa hankkimalla maanvaihdossa tarvittavia vaihtomaita 500 000 eurolla (sisältää kulut). Lisäksi Metsähallitus käyttää suojeluohjelmien toteuttamiseen ympäristöministeriön sille siirtämien alueiden ja osakehuoneistojen myynnistä saamia myyntituloja.	Metsähallitus hankki vanhojen suojeluohjelmien alueita 840 ha. Hankintojen saantoarvo oli 1 090 000 euroa, josta käytettyjen vaihtomaiden osuus oli 380 000 euroa. Hankintojen kulut olivat 330 000 euroa, josta 130 000 euroa lohkomistomituksiin ja kiinteistökauppaan liittyviä kuluja. Hankintoihin käytettiin vuoden 2009 talousarviorahoituksen lisäksi edelliseltä vuodelta siirtyneitä varoja.
2.6 Metsähallitus laatii selvityksen Sipoonkorven kansallispuiston perustamisedellytyksistä yhteistyössä Uudenmaan ympäristökeskuksen kanssa.	Selvitysluonnos esiteltiin ministeriölle 30.11., jolloin sovittiin kaupunkien ja kuntien osallistamisesta, viestintälinjauksista ja muista jatkotoimenpiteistä sekä selvityksen viimeistelystä 31.1.2010 mennessä. Luonnoksen valmistelun yhteydessä kuultiin Uudenmaan ympäristökeskusta.

3 Metsähallitus edistää sen vastuulle osoitettujen uhanalaisten lajien valtakunnallista suojelua ja seuranta (EK)

Tavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
3.1 Metsähallitus edistää saimaannorpan, valkoselkätikan, maakotkan, muuttohaukan, tunturihaukan ja naalin suojelua ja vastaa niiden kannan seurannasta sekä laatii vuosittaiset kannan suuruuden ja kehityksen arviot, tarvittaessa otoksiin perustuen.	Lajien seurantoja tehtiin noin 1 770 kohteella, mikä on noin 90 % lajien nykyisistä esiintymispaikoista. Lisääntymiskykyisen kannan ja sen viimeaikaisen kehityksen arviot: <ul style="list-style-type: none"> – saimaannorppa 100–150 yksilöä (kokonaiskanta 260), pienentynyt/vakaa – valkoselkätikka 120–180 paria, kasvanut – maakotka 290–390 paria, vakaa/hitaasti kasvanut – muuttohaukka 250–290 paria, hitaasti kasvanut – tunturihaukka 30–40 paria, vakaa – naali 4–12 aikuista, vakaa. Maakotkan ja tunturihaukan pesintätulokset olivat erittäin huonot.

4 Metsähallitus osallistuu Itämeren suojeluohjelman mukaiseen vedenalaisen meriluonnon inventointiohjelmaan (EK)

Tulostavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
4.1 Metsähallitus tekee vedenalaisten luontotyyppien inventointia 4 000 ha:n alalla.	Videointi- ja sukellusmenetelmillä toteutettava inventointitavoite saavutettiin kaikilla alueilla (Perämeri, Merenkurkku, Saaristomeri, Itäinen Suomenlahti sekä uusina alueina Selkämeri ja Läntinen Suomenlahti). Videoinventoinnin kokonaistulos oli 5 632 ha (inventoituja pisteitä). Tämän lisäksi tehtiin 72 inventointisukellusta sekä otettiin 210 lajikuvaa ja 160 pohjanäytettä.

5 Metsähallitus parantaa luontomatkailun ja virkistyskäytön kannalta tärkeiden luonnonsuojelualueiden palveluvarustusta, opastusta ja kulutuskestävyyttä (EK)

Tulostavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
5.1 Määrälliset tavoitteet – kansallispuistojen käyntimääräennuste: 1 750 000 – opastettujen asiakkaiden määrä ryhmissä: 38 000 henkilöä – luontokeskusten ja muiden asiakaspisteiden käynnit: 860 000 kpl – Luontoon.fi-verkkopalvelun käynnit: 2 100 000 kpl – matkailuyritysten kanssa voimassaolevat yhteistyösopimukset: 260 kpl.	Kansallispuistojen käyntimäärä 1 943 500 Opastettujen asiakkaiden määrä ryhmissä 47 880 henkilöä Luontokeskusten ja muiden asiakaspisteiden käynnit 866 000 kpl Luontoon.fi-käynnit 2 262 356. Matkailuyritysten kanssa voimassaolevat yhteistyösopimukset 268 kpl
5.2 Metsähallitus seuraa asiakastyytyväänsyyttä kansallispuistoissa ja asiakaspalvelupisteissä. Kaikissa näissä palveluissa asiakastyytyvyyden tavoitearvo on vähintään 4 (asteikko 1–5).	Kansallispuistojen ja asiakaspalvelupisteiden asiakastyytyväänsyys oli 4,2.
5.3 Metsähallitus osallistuu Nuuksiokeskuksen toteutukseen Espoon kaupungin ja Solvalla-Finns Ab:n kanssa perustetussa Nuuksiokeskus-kiinteistöyhtiössä. Luontokeskuksen rakentaminen aloitetaan edellyttäen, että tarvittavat luvat saadaan.	Nuuksiokeskuksen määräala ostettiin kesällä 2009 ja keskuksen suunnittelu kilpailutettiin, suunnittelijat valittiin ja suunnittelu käynnistettiin. Luonnospiirustukset valmistuivat 2009 lopussa. Varsinainen rakentaminen aloitetaan 2010. Nuuksiokeskuksen rakentamisen mahdollistava kaavamuuotos on hyväksytty vuoden 2009 lopussa ja valitusaika päättyy tammi-kuun 2010 lopussa. Nuuksiokeskuksen ympäristön liikennesuunnittelun sijoitussuunnittelu valmistui ja tekninen suunnittelu käynnistyi Espoon kaupungin johdolla.
5.4 Metsähallitus osallistuu Pallaksen matkailualueen kehittämishankkeeseen asiantuntijana ja kansallispuiston haltijana.	Ei ole edellyttänyt toimenpiteitä ennen lakimuutosta ja rahoituksen varmistumista (katso myös tulostavoite 7.2).

6 Muut ympäristöministeriön erikseen asettamat tulostavoitteet

Tulostavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
<p>6.1 Metsähallitus osallistuu luonnonsuojelun kansainvälisiin tehtäviin, erityisesti suojelualueiden hoitoon liittyvään yhteistyöhön lähialueilla, biodiversiteettisopimukseen ja sen suojelualueuetyöohjelmaan liittyviin tehtäviin, Ramsar-sopimuksen mukaisesti tehtäviin sekä IUCN:n ja suojelualueiden hoitoon suuntautuneiden järjestöjen toimintaan.</p>	<p>Aktiivisen toiminnan ansiosta luontopalvelujen työ on kansainvälisesti yhä tunnetumpi. Luontopalvelut sai uusia kansainvälisiä luottamustehtäviä ja huomionosoituksia (esim. aluejohtaja Stig Johanssonin valinta IUCN:n suojelualuekomission Euroopan puheenjohtajaksi). Luontopalvelut järjesti Suomessa Ramsarin sopimukseen kuuluvan Pohjolan ja Baltian maiden yhteistyöverkosto NorBalWet:n sekä IUCN:n suojelualuekomission Euroopan rajapuistotyöryhmän kokoukset. Suojelualueiden hoidon ja käytön suunnittelua kehitettiin kansainvälisessä yhteistyössä. Kansainvälinen hankeyhteistyö on noussut rajat ylittävän puisto-pariyhteistyön rinnalle toiseksi keskeiseksi osaksi luontopalvelujen kansainvälistä yhteistyötä. Luontopalvelut tukee lähialuehoituksella Luoteis-Venäjän alueellisten suojelualueiden hoitoa. Luontopalvelut osallistui aktiivisesti Suomen ja Viron sekä Suomen ja Venäjän kahdenvälisen luonnonsuojeluryhmien toimintaan sekä toiminnan kehittämiseen. Virossa luotiin yhteydet muuttuneeseen luonnonsuojeluhallintoon. Luontopalvelut osallistui kansainvälisen luontomatkailuoppaan tekemiseen. Crossbill Guides -sarjan opas ”Finnish Lapland including Kuusamo” julkaistaan helmikuussa 2010 ja se tulee myyntiin kansainvälisesti sekä luontokeskuksiin. Eräasioiden kansainvälinen toiminta, katso luku 3.3.3.</p>
<p>6.2 Metsähallitus osallistuu ympäristöhallinnon ilmastonmuutokseen sopeutumisen toimintaohjelman toteuttamiseen.</p>	<p>Toimintaohjelmaa toteutettiin kehittämällä suojelualueiden hoidon ja käytön suunnittelua ja suojelualueiden tilan seuranta, tavoitteena mm. sopeutuvan suunnittelun integrointi aiempaa kiinteämmäksi osaksi luontopalvelujen toimintaa. Lisäksi toimintaohjelmaa edistettiin mm. osallistumalla luontotyypin uhanalaisarvioinnin (LUTU) laatimiseen ja METSO-toimintaohjelmaan sisältyvän 10 000 lisäsuojeluhehtaarin kartoittamiseen Metsähallituksen alueilta. Vuonna 2008 laadittu Metsähallituksen ilmastonmuutos selvitys sisälsi yksitoista luontopalvelujen toimenpide-esitystä ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi lähivuosien aikana. Kaikkia yhtätoista toimenpidettä toteutettiin osin tai kokonaan.</p>
<p>6.3 Metsähallitus ottaa käyttöön suojelualueiden kulttuuriperintöinventointimenetelmän ja toteuttaa inventointeja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa sekä laatii ehdotuksen kulttuuriperintö inventointiohjelmaksi valtion mailla. (tavoite sisältyy myös MMM:n ja MH:n väliseen sopimukseen)</p>	<p>Suojelualueiden kulttuuriperintö inventointeja on tehty kaikkiaan 7 %:lla luontopalvelujen maapinta-alasta. Laajaa julkisuutta sai Hossan vedenalaisen kulttuuriperintö inventointi. Luontopalvelut osallistui asiantuntijana Metsähallituksen metsätalouden hankkeeseen ”Kansallinen metsäohjelma 2015 / Kulttuuriperintökohteiden inventoinnin valmistelu”, jossa testattiin mm. luontopalvelujen käytössä olevan inventointimenetelmän käyttökelpoisuutta talousmetsissä. Metsähallitus teki ehdotuksen kulttuuriperintö inventointiohjelmaksi valtion mailla (KMO:n tavoite).</p>
<p>6.4 Metsähallitus osallistuu lajien uhanalaisuusarvioinnin ohjausryhmän ja asiantuntijaryhmien työhön.</p>	<p>Metsähallituksesta on ohjausryhmässä jäsen ja sihteeri sekä useita asiantuntijoita kahdeksassa eliötyöryhmässä.</p>
<p>6.5 Metsähallitus osallistuu 2008 päättyneen Luontotyypin uhanalaisuus-hankkeen jatkotyöhön.</p>	<p>Luontopalvelujen asiantuntijoita osallistui viiden LUTU-elinympäristötyöryhmän jatkotyöhön, näistä kahteen puheenjohtajina.</p>

<p>6.6 Metsähallitus vastaa maastoliikenteen järjestämisestä ja lupamenettelystä hallinnassaan olevilla alueilla.</p> <p>Arviot myönnettävistä maastoliikenneluvista:</p> <ul style="list-style-type: none"> – maksulliset moottorikelkkauraluvat: 5 000 kpl – urien ulkopuoliset maksulliset maastoliikenneluvat: 5 000 kpl – maksuttomat maastoliikenneluvat: 2 000 kpl. 	<p>Uralupia myönnettiin 6 839 kpl, mikä kertoo sekä kelkkailun lisääntymisestä että sen luvallisuuden parantumisesta.</p> <p>Urien ulkopuolelle myönnettyistä luvista kirjautui myyntijärjestelmään yhteensä 717 lupaa. Seurantaa tällä jaottelulla vaikeuttaa se, että Ylä-Lapissa myönnettävistä luvista osa koskee sekä uria että urien ulkopuolisia alueita.</p> <p>Maksuttomat maastoliikenneluvat ovat useampivuotisia ja niitä arvioidaan olevan voimassa noin 3 500 kpl.</p>
---	--

7 Ympäristöministeriön asettamat täydentävät tulostavoitteet

Tulostavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
<p>7.1 Saimaannorpan suojelun tehostaminen (60 000 euroa) vapaaehtoisten kalastusrajoitussopimusten avulla. Maa- ja metsätalousministeriö on asettanut tavoitteeksi 1 500 km²:n laajuisen sopimusalueen toteuttamisen vuoden 2009 loppuun mennessä.</p>	<p>Metsähallitus teki vuoden aikana mittavan työn vapaaehtoisten kalastusrajoitussopimusten tekemiseksi yhteistyössä Etelä-Savon kalatalouskeskuksen, maakuntaliiton ja kalavesien omistajien kanssa. Metsähallituksen ja osakaskuntien välisten sopimusten laajuus oli jakson 15.4.–30.6.2009 lopussa 809 km² (vuoden alusta kasvua 291 km²). Vuoden 2010 rajoitusjaksolle sopimuksia oli tammikuussa 1 470 km²:n alueelle (kasvua 945 km²) ja määrä kasvaa arviolta sadalla neliökilometrillä ennen seuraavan rajoituskauden alkua huhtikuussa. 96 % tiedossa olevista 2000-luvun kuuteista on syntynyt tämän hetkisellä sopimusalueella.</p> <p>Vuonna 2009 sopimusrajoituksista maksettiin 138 000 euroa ja työ rajoituspinta-alan nostamiseksi maksoi noin 100 000 euroa. Sopimukset voitiin nyt tehdä toistaiseksi voimassaoleviksi, joten työkustannukset pienenevät tulevina vuosina.</p>
<p>7.2 Pallaksen hotellin ympäristön palvelurakenteiden kestäväntä ja kapasiteetin nostaminen. Hankkeen tavoitteena on ehkäistä ennalta kansallispuiston luonnolle käyntimäärien kasvusta mahdollisesti aiheutuvat haitat ja kulumisvauriot.</p>	<p>Hankkeen yksityiskohtainen suunnitelma valmistui ja sen toteuttaminen alkaa alkuvuonna 2010.</p>
<p>7.3 Pyhä-Luoston luonto- ja kulttuurikeskuksen rakentamisen aloittaminen.</p>	<p>Hankkeeseen saatiin useita yhteistyötahoja rahoittajiksi, mutta kokonaisrahoituksesta (4,65 milj. euroa) puuttuu vielä 0,7 milj. euroa ennen kuin hankkeen investointipäätös voidaan tehdä ja hanke aloittaa.</p>
<p>7.4 Nuuksiokeskus OY:n osakepääoman korottaminen (1 500 000 euroa).</p>	<p>Nuuksiokeskus OY:n osakepääoman korotus 1,96 milj. eurolla (Metsähallitus 1,5 milj. euroa ja Espoon kaupunki 0,46 milj. euroa) hyväksyttiin 27.1.2010 pidetyssä yhtiökokouksessa.</p>

3.1.2 Maa- ja metsätalousministeriön asettamat tavoitteet

1 Julkisten hallintotehtävien asiakastytyväisyys säilyy hyvänä (EK)

Tavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
1.1 Metsähallitus seuraa asiakastytyväisyyttä valtion retkeilyalueilla ja asiakaspalvelupisteissä. Kaikissa näissä palveluissa asiakastytyväisyyden tavoitearvo on vähintään 4 (asteikko 1–5).	Valtion retkeilyalueista kävijätutkimus tehtiin Ruunaalla, jossa asiakastytyväisyydeksi saatiin 4,2. Asiakaspalvelupisteiden asiakastytyväisyys oli vähintään 4.
1.2 Metsähallitus seuraa lupametsästäjien ja -kalastajien asiakastytyväisyyttä vuosittain saalisilmoitusten ohessa annettavien nettipalautteiden avulla. Asiakastytyväisyyden tavoitearvo on vähintään 3,5 (asteikko 1–5).	Metsästäjien asiakastytyväisyys oli 3,5 ja kalastajien 3,6.

2 Parannetaan luontomatkailun ja virkistyskäytön kannalta tärkeiden retkeilyyn ja virkistykseen tarkoitettujen alueiden palveluvarustusta, opastusta ja kulutuskestävyyttä (EK)

Tavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
2.1 Määrälliset tavoitteet: Valtion retkeilyalueiden käyntimääräennuste: 350 000 kpl. Seuraavat tavoitteet sisältyvät myös ympäristöministeriön kanssa tehtyyn sopimukseen: – Luontoon.fi-verkkopalvelun käynnit: 2 100 000 kpl (sopimukseen kirjattu tavoite 2 500 000 kpl on tulosneuvottelussa 1/2009 korjattu luvuksi 2 100 000) – luontokeskusten ja muiden asiakaspisteiden käynnit: 860 000 kpl – opastettujen asiakkaiden määrä ryhmissä: 38 000 hlöä (sopimukseen kirjattu tavoite 50 000 hlöä on tulosneuvottelussa 1/2009 korjattu luvuksi 38 000 hlöä) – matkailuyritysten kanssa voimassa olevat yhteistyösopimukset: 260 kpl.	Valtion retkeilyalueiden käyntimäärä oli 343 000. Luontoon.fi-verkkopalvelun käynnit 2 262 356. Luontokeskusten ja muiden asiakaspisteiden käynnit 866 000 kpl Opastettujen asiakkaiden määrä ryhmissä 47 880 hlöä. Matkailuyritysten kanssa voimassa olevat yhteistyösopimukset 268 kpl.
2.2 Metsähallitus osallistuu Evon retkeilyalueen kehittämiseen yhteistyössä Partiolaiset ry:n kanssa.	Hanke on aikataulussa ja valmistuu vuonna 2010. Metsähallituksen vastuulla olevat osat (sähkö, vesi, viemäri ja tieverkosto) valmistuivat. Uimaranta, joka on osin Metsähallituksen vastuulla, on kesken. Maanpäällisten rakenteiden tekeminen aloitettiin (partiolaisten vastuulla). Metsähallituksen vastuulla olevat varausjärjestelmä ja nettisivut tehdään 2010.
2.3 Metsähallitus uusii Metso-alueella sijaitsevien valtion retkeilyalueiden hoito- ja käyttösuunnitelmia ja toteuttaa niiden mahdollisesti vielä edellyttämiä luontoinventointeja.	Teijon, Evon ja Ruunaan retkeilyalueiden hoito- ja käyttösuunnitelmien uusiminen aloitettiin ja uusimisessa käytetään hyödyksi retkeilyalueiden kehittämisprojektin tuloksia ja linjauksia. Suunnitelmat valmistuvat vuoden 2010 loppuun mennessä. Inventointimenetelmistä valmistui ohje syksyllä ja inventointien maastotyöt on tehty.

3 Tarjotaan mahdollisimman laajalti kansalaisille metsästys- ja kalastusmahdollisuuksia ekologisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla (EK)

Tavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
3.1 Metsästys- ja kalastuslupien myyntitavoitteet: – metsästysluvat: 35 000 kpl – kalastusluvat: 66 000 kpl – metsästys- ja kalastusalueiden vuokrasopimukset: 3 500 kpl	Metsästys- ja kalastuslupia myytiin seuraavasti: – metsästyslupia 31 909 kpl – kalastuslupia 77 522 kpl Vuokrasopimuksia 2 269 kpl
3.2 Suurpedot.fi-verkkopalvelun käynnit: 250 000 kpl	Suurpedot.fi-sivustot uudistettiin asiakaslähtoisemmiksi ja selkeämmiksi. Käyntimäärä oli 207 124, josta noin 80 000 kävijää vieraili sivustoilla 5.11.2009 tapahtuneen uudistuksen jälkeen.
3.3 Metsähallitus jatkaa kosteikkokunnostuksia osana normaalia toimintaa hyödyntäen REAH-projektin kokemuksia.	Rekrytoitiin kolme päätyönään riistakosteikkojen kunnostuksiin keskittyvää suunnittelijaa. Kunnostuskohteita saatiin valmiiksi ja yhteistyössä metsätalouden kanssa luotiin uusi toimintamalli riistan elinympäristöjen kunnostamiseksi osana metsätalouden normaalia toimintaa. Riekkosoita ennallistettiin 451 ha ja uusia kohteita aloitettiin 79 ha. Vesilintukosteikoita valmistui 31,4 ha. Uusina kohteina ennallistettiin korpia 10 ha. Valmisteltiin kosteikkohanke Life+-hakemus.
3.4 Metsähallitus toteuttaa Lokan ja Porttipahdan ammattikalastusta tukevaa kalavesien hoitoa Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen selvityksen pohjalta.	Tekojärvien ammattikalastusta tukevaa kalavesien hoitoa toteutettiin RKTL:n suositusten mukaisesti. Vuonna 2009 keskityttiin erityisesti kalakantojen rakenteen muuttamiseen tehostamalla särjen ja loisittuneen vaellussiiian pyyntiä sekä ohjaamalla ja tukemalla kalastajia käyttämään rysäpyydyksiä valikoivan verkkokalastuksen sijaan. Sääolosuhteet vaikeuttivat siiian syksystä tehopyyntiä, mutta kokonaisuutena pyyntiä voidaan pitää kohtuullisena. Kohteille tehtiin kaksi maastoretkeilyä, joille osallistui ammattikalastajien, Metsähallituksen, TE-keskuksen ja maa- ja metsätalousministeriön edustajia.
3.5 Metsähallitus kehittää metsästyksen ja kalastuksen sosiaalisen kestävyys ja niiden yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden mitoittamista ja seuranta.	Toimintamallin kehittäminen ja avaaminen aloitettiin sisäisillä kehittämispalavereilla tavoitteena paikallistaa yhteiskunnallisen näkökulman mahdollisuudet ja tarpeet operatiivisessa toiminnassa. Tutkimus valtion maiden metsästysoikeuksien käytöstä matkailumetsästyksessä ja sen sosiaalisesta kestävydestä valmistui.
3.6 Metsähallitus valmistelee metsäkana-lintujen valtakunnallisen hoitosuunnitelman laatimista, suunnittelee työn toteuttamisen menetelmät ja tavoitteet ja arvioi sen kustannukset. Valmistelutyö tehdään ministeriön osoittamalla erillisrahoituksella (ei sisälly tähän sopimukseen).	Projekti aloitettiin keväällä 2009. Vuoden aikana pidettiin seurantaryhmän kokous, kolme asiantuntijaryhmän työpajaa ja kaksi alueellista seminaaria. Hoitosuunnitelman valmistelusta tiedotettiin aktiivisesti. Hoitosuunnitelman ensimmäisen osan luonnos valmistui ja työ jatkuu vuoden 2010 loppuun.

4 Muut maa- ja metsätalousministeriön erikseen asettamat tavoitteet

Tulostavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
4.1 Metsähallitus kehittää suurpetoviestintää yhteistyössä sidosryhmien kanssa jatkamalla suurpe-toportaalin, www. suurpedot.fi, tietosisällön kehittämistä ja ottamalla käyttöön uuden alustan.	Suurpedot.fi:n alustatekniikka rakennettiin ja sivuston sisältö uudistettiin ja siitä viestittiin laajasti ja näkyvästi mediassa. Ohjausryhmän toiminta päättyi, ja työ jatkuu aktiivisena yhteistyönä sidosryhmien kanssa.

4.2. Metsähallitus kehittää matkapuhelimella myytäviä lupia osana metsästyksen ja kalastuksen lupamyyntiä.	Matkapuhelimella myytävien lupatyyppeiden valikoimaa lisättiin ja puhelinlupina myytiin metsästyslupia (pienriista-, pienpeto- ja karhulupia) 937 kpl ja viehelupia 358 kpl sekä virkistyskalastuslupia 29 901 kpl. Kalastuslupien myynnissä matkapuhelinmyynti nousi suu- rimmaksi myyntikanavaksi.
4.3 Metsähallitus kehittää erävalvonnan viran- omaisyhteistyötä ja parantaa valvonnan näkyvyyttä sekä kehittää erävalvonnan raportointia ja vaikutuksen seuranta. Erävalvonnan erityisteemana on ahmakannan säilyttämistä turvaava valvonta ja kesäaikainen maastoliikenne. Luvallisuuden valvontaa tehostetaan sesonkiaikoina lupatuloilla palkatuilla määräaikaisilla valvojilla.	Raportointijärjestelmää kehitettiin, erävalvonnan näkyvyyttä lisättiin mm. Kieppi- ja Tuikki-julkaisujen kautta. Ahmakannan turvaamiseksi järjestettiin yhteinen tehovalvontaviikko muiden valvontaviranomaisten kanssa, jatkoehostamistoimia suunnitellaan. Myös erävalvonnan strategisen toimintaohjelman valmistelu aloitettiin.
4.4 Metsähallitus kehittää jokirapukantojen turvaamista valmistelemalla omaa rapustrategiaa.	Raputalouden toimintaohjelman valmistelu aloitettiin ja haettiin rahoitusta yhteistutkimushankkeeseen ”Rapurutto hallintaan II” yhdessä RKTL:n ja Eviran kanssa.
4.5 Metsähallitus säilyttää metsäpeuran rotupuh- tautta peura-aidan kunnostuksilla poronhoito- alueen etelärajalla.	Aidan peruskunnostus saatiin valmiiksi syksyn 2009 aikana. Aidan huoltokunnostustarve tulee jatkumaan.
4.6 Metsähallitus seuraa ahmakannan kehitystä yhteistyössä RKTL:n kanssa.	Ahmakannan linjalaskenta tehtiin maaliskuussa. Laskentaan osallistui 19 partiota ja siihen käytettiin 2 htkk. Linjoja laskettiin yhteensä 1 350 km Enontekiön, Utsjoen ja Inarin kunnissa tunturialueilla. Suurpetojen ns. jälki-indeksiseurannassa kertyi yhteensä 52 665 km ajoa.
4.7 Metsähallitus valmistelee ehdotusta metsien monimuotoisuudelle merkittävien luonnonsuojelualueiden laajentamisesta valtionmailla 10 000 ha:lla. Selvitys valmistuu vuonna 2010. (tavoite sisältyy myös YM:n ja MH:n väliseen sopimukseen)	Metsähallituksen valmistelemien ehdotusten mukaan metsien monimuotoisuudelle merkittäviä luonnonsuojelualueita laajennetaan valtion mailla 10 030 ha. Erillisiä kohteita on yhteensä 104 kpl ja ne sijoittuvat METSON painopistealueille. Pinta-alasta noin 90 prosenttia on luokiteltu metsämaaksi ja 10 prosenttia kitumaaksi.
4.8 Metsähallitus aloittaa Metsäntutkimuslaitok- selta siirtyneillä mailla luontoarvojen inventoin- nin Metso II -ohjelman mukaisesti. Inventointien kustannuksista vastaa metsätalous.	Inventoinnit saatiin pääosin tehtyä Länsi-Suomen met- sätalouden alueilla ja käytiin keskusteluja suojelutar- peista ja tavoitteista sekä hallinnansiirroista. Itä- Suomen metsätalouden alueilla yhteistyö ei vielä johta- nut konkreettisiin toimenpiteisiin.
4.9 Metsähallitus ottaa käyttöön suojelualueiden kulttuuriperintöinventointimenetelmän ja toteuttaa inventointeja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa sekä laatii ehdotuksen kulttuuriperinnön inventointiohjelmaksi valtion mailla. (tavoite sisältyy myös YM:n ja MH:n väliseen sopimukseen)	Katso YM kohta 6.3.
Maastoliikenneluvat: tavoitteet siirretty ympäris- töministeriön kanssa tehtyyn sopimukseen.	Katso YM kohta 6.6.

5 Maa- ja metsätalousministeriön asettamat täydentävät tavoitteet

5.1 Metsähallitus lisää vapaaehtoisten kalastusra- joitus sopimusten alaa 1 500 km ² :een saimaannor- pan suojelun tehostamiseksi (viite: tulosohtaus- muistio 2/2009, 18.9.2009).	Metsähallituksen ja osakaskuntien väliset sopimukset kattoivat jakson 15.4.–30.6.2009 lopussa 809 km ² (vuoden alusta kasvua 291 km ²). Vuoden 2010 rajoitusjak- solle sopimuksia oli tammikuussa 1 470 km ² :n alueelle (kasvua 945 km ²). Katso YM kohta 3.1.
--	--

3.2 Määrälliset tavoitteet ja muut tunnusluvut

Määrälliset tavoitteet, ympäristöministeriö	Tot. 2006	Tot. 2007	Tot. 2008	Sopimus 2009	Tot. 31.12.2009
Alueiden hallinta					
Natura-alueiden määrä, joille valmistuu hoito- ja käyttösuunnitelma	21	32	37	30	32
Muodostettujen esi-/suojelukiinteistöjen määrä	2	10		20	22
Luonnonsuojelu					
Ennallistaminen (ha)	3 600	2 585	2 743	1 930	2 561
Metsien ja puustoisten soiden ennallistaminen METSO-ohjelmassa (valtion suojelualueet ha)	3 600	2 585	2 684	1 450	1 686
Metsien ja puustoisten soiden ennallistaminen METSO-ohjelmassa (YSA, ha)			59		11
Soiden ennallistaminen (ei METSO, ei YSA, ha)	sis. ed.	sis. ed.	sis. ed.	480	864
Perinnebiotooppien hoito (ha)	1 544	1 766	2 318	2 400	2 610
Puustoisten perinnebiotooppien kunnostus ja jatkuva hoito METSO-ohjelmassa (valtion suojelualueet, ha)	1 544	1 766	2 314	1 100	1 124
Puustoisten perinnebiotooppien kunnostus METSO-ohjelmassa (YSA, ha)			4		46
Avoimien perinnebiotooppien jatkuva hoito ja kunnostaminen (ei METSO, ei YSA, ha)	sis. ed.	sis. ed.	sis. ed.	1 300	1 440
Arvokkaiden luontotyyppien hoito ja kunnostus (ha)	127	273	378	400	380
Arvokkaiden luontotyyppien hoito ja kunnostus METSO-ohjelmassa (valtion suojelualueet, ha)			358		240
Arvokkaiden luontotyyppien hoito ja kunnostus METSO-ohjelmassa (YSA, ha)			20		140
Luontotyyppien inventointi (ha)	190 500	73 291	103 841	40 000	53 769
Luontotyyppien inventointi METSO-alueella (valtion suojelualueet, ha)	90 000	6 894	16 800	10 000	11 220
Luontotyyppien inventointi METSO-alueella (YSA, ha)			10 600		6 800
Luontotyyppien inventointi METSO-alueen pohjoispuolella (ha)	100 500	66 397	76 441	30 000	35 749
Vedenalaisten luontotyyppien inventointi (ha)	3 380	9 220	5 795	4 000	5 632
Saimaannorpan pesien seuranta (kpl)	576	244	461	430	436
Maakotkan reviiirin seuranta (kpl)	425	433	439	445	437
Valkoselkätikkakohteiden tarkastus (kohteiden lkm)	186	182	245	180	266
Suojelualueiden kulttuuriperinnön inventointi (ha)	16 237	60 747		15 000	179 000
Luonnon virkistyskäyttö					
Virkistyspalvelujen asiakastytyväisyys (asteikko 1–5)	4	4,1	4,2	≥4	4,2
Kansallispuistojen käynnit	1 493 000	1 586 700	1 755 500	1 750 000	1 943 500
Luontokeskusten ja muiden asiakaspisteiden käynnit (kpl)	775 400	798 400	859 000	860 000	866 000
Opastettujen asiakkaiden määrä ryhmissä (asiakkaiden lkm)	52 300	51 177	40 072	38 000	47 880
Luontoon.fi-verkkopalvelun käynnit	1 690 000	2 529 000	2 108 000	2 100 000	2 262 356
Matkailuyritysten kanssa voimassaolevat yhteistyösopimukset (kpl)	147	196	252	260	268
Eräasiat					
Moottorikelkkauraluvat (kpl)	2 503	3 175	5 833	5 000	6 839
Urien ulkopuoliset maastoliikenneluvat (kpl)	5 467	5 160	863	5 000	717

Määrälliset tavoitteet, maa- ja metsätalousministeriö	Tot. 2006	Tot. 2007	Tot. 2008	Sopimus 2009	Tot. 31.12.2009
Luonnon virkistyskäyttö					
Virkistyspalvelujen asiakastytyväisyys (asteikko 1–5)	4	4,1	4,2	≥4	4,2
Valtion retkeilyalueiden käynnit	336 500	350 000	347 000	350 000	343 000
Luontokeskusten ja muiden asiakaspisteiden käynnit (kpl)	775 400	798 400	859 000	860 000	866 000
Opastettujen asiakkaiden määrä ryhmissä (asiakkaiden lkm)	52 300	51 177	40 072	38 000	47 880
Kansallispuistojen käynnit	1 493 000	1 586 700	1 755 500	1 750 000	1 943 500
Luontoon.fi-verkkopalvelun käynnit	1 690 000	2 529 000	2 108 000	2 100 00	2 262 356
Matkailuyritysten kanssa voimassaolevat yhteistyösopimukset (kpl)	147	196	252	260	268
Eräasiat					
Suurpedot.fi-verkkopalvelun käynnit	117 524	212 189	165 408	250 000	207 124
Metsästysluvat (kpl)	37 756	41 609	39 259	35 000	31 909
Kalastusluvat (kpl)	61 729	69 252	80 325	66 000	77 522
Metsästys- ja kalastusalueiden vuokrasopimusten määrä		3 190	3 488	3 500	2 269
Lupametsästäjien asiakastytyväisyys (asteikko 1–5)		3,6	3,6	3,5	3,5
Kalastajien asiakastytyväisyys			3,5		3,6

Muut tunnusluvut, ympäristöministeriö	2006	2007	2008	2009
Kansallispuistojen hoito (kpl)	34	34	35	35
Muiden luonnonsuojelualueiden hoito (kpl)	464	472	490	501
Kansallispuistojen hoito (ha)	882 000	882 000	885 000	886 000
Muiden luonnonsuojelualueiden hoito (ha)	695 000	697 000	703 000	703 000
Muiden luonnonsuojelukohteiden hoito (ha)	965 000	974 000	980 000	994 000
Erämaa-alueiden (12 kpl) hoito (ha)	1 490 000	1 490 000	1 490 000	1 490 000
Muiden erityisesti suojeltavien lajien esiintymien suojelu (kpl)	1 886	2 116	2 501	2 617
Muiden uhanalaisten ja luontodirektiivilajien esiintymien suojelu (kpl)	11 881	14 483	20 465	22 935
Muinaisjäännösten lkm (kpl, museoviraston rekisteri)	765	1 245	1 600	2 000
Luontokeskusten ja muiden asiakaspisteiden määrä (kpl)	26	28	29	29
Huollettavat opastus- ja muut rakennelmat (lkm)	5 420	5 420	5 700	5 700
Huollettavat reitit, polut ja urat (km)	5980	5980	6150	6 150
Suojeltujen rakennusten lkm (kpl)	146	209	209	243
Opastusrakennelmat (lkm)	1 390	1 584	1 819	1 969
Autio- ja vuokratuvat (lkm)	270	276	284	279
Taukopaikkarakennelmat (lkm)	1 560	1 609	1 686	1 694
Veneilyrakennelmat (lkm)	140	156	161	217
Kuivakäymälät ja muut jätehuoltorakennelmat (lkm)	1 200	1 253	1 319	1 278
Polttopuuhuoltorakennelmat (lkm)	860	895	927	932
Retkeilyreitit ja luontopolut (km)	3 140	3 210	3 813	3 481
Hiihtoreitit ja latu-urat (km)	900	994	1086	1 018
Veneily- ja vesiretkeilyreitit (km)	180	391	448	455
Moottorikelkkaurat ja -reitit (km)	1 760	2 185	2 296	2 128

Muut tunnusluvut, maa- ja metsätalousministeriö	2006	2007	2008	2009
Valtion retkeilyalueiden (7 kpl) pinta-ala (ha)	35 500	35 500	35 500	35 500
Muiden retkeilyyn ja virkistykseen varattujen kohteiden pinta-ala (ha)	141 000	141 000	141 000	141 000
Opastusrakennelmat (lkm)	1 080	1 323	1 437	1 455
Autio- ja vuokratuvat (lkm)	130	125	124	110
Taukopaikkarakennelmat (lkm)	1 260	1 328	1363	1 324
Veneilyrakennelmat (lkm)	190	214	220	253
Kuivakäymälät ja muut jätehuoltorakennelmat (lkm)	1 000	1 039	1049	1 007
Polttopuuhuoltorakennelmat (lkm)	780	803	810	781
Retkeilyreitit ja luontopolut (km)	2 350	2 575	3 838	2 932
Hiihtoreitit ja latu-urat (km)	970	1087	1114	1 164
Veneily- ja vesiretkeilyreitit (km)	450	903	920	915
Moottorikelkkaurat ja -reitit (km)	5 350	8 414	9 567	9 146

Muut tunnusluvut, yhteiset	2006	2007	2008	2009
Retkikartta.fi-verkkopalvelun käynnit		246 375	733000	867 752

3.3 Tuloksellisuuden arviointi prosesseittain

3.3.1 Luonnonsuojelu

Metsähallitus saavutti kertomusvuonna METSO-toimintaohjelman 2008–2016 mukaiset sekä muut tavoitteet liittyen luontotyyppi-inventointiin, ennallistamiseen ja luonnonhoitoon sekä niiden seurantoihin valtion suojelualueilla. Yksityisillä suojelualueilla suunnitelmien tekeminen on pääsyt täyteen vauhtiin ja toimenpiteet kohdistettiin pääasiassa arvokkaiden elinympäristöjen hoitoon. Lisäksi yksityisillä suojelualueilla valmistuivat METSO-toimintaohjelmaan liittyvät alueelliset pitkän ja lyhyen aikavälin työohjelmat.

Luontopalvelut ja metsätalous saivat valmiiksi yhteisen esityksen uusien suojelukohteiden perustamiseksi valtion metsätalousalueille 10 043 hehtaarin alalle. Metsähallitus jatkoi luontotyyppi-inventointeja METSO-alueen pohjoispuolella. Yhteistyöprojekti Metsäntutkimuslaitoksen kanssa ennallistamisen ja luonnonhoidon kustannustehokkuuden parantamiseksi saatiin päätökseen ja tulokset otettiin osaksi johtamisjärjestelmää.

Metsähallitus sai Life+-ohjelmasta rahoituksen soiden ennallistamiseen ja seurantaan ja hanke alkaa vuoden 2010 alussa. Noin seitsemän miljoonan euron hankkeella pystytään merkittävästi parantamaan soiden tilaa Etelä-Suomen ja Pohjanmaan suojelualueilla. Vattajan Dyyni Life-hanke päättyi vuoden alkupuolella.

Metsähallituksen luontopalvelut jatkoi suunnitellusti sen vastuulla olevien selkärankaisten eläinten seurantoja. Seurattujen lintujen kannat ovat kasvaneet tai pysyneet vakaina. Valkoselkätikan seurantoja pystyttiin lisäämään merkittävästi talvivaelluksen 2008–2009 vaikutusten arvioimiseksi. Naalin pesäpaikkojen talviaikaisiin tarkastuksiin tuli runsaasti uusia kohteita, mutta tehosteista suojelutoimista huolimatta naalin pesintää ei ole pystytty toteamaan Suomessa yli kymmenen vuoteen. Saimaannorpan kanta on pienentynyt viime vuosina.

Saimaannorpan suojelukeskustelu oli vilkasta. Vapaaehtoisten kalastusrajoitusten tekeminen merkitsi työmrän huomattavaa kasvua, jota varten vuoden 2009 toisessa lisätalousarviossa myönnettiin 60 000 euron kertamääräraha, loput katettiin perusrahoituksesta. Toimijoiden välisen tiiviin

yhteistyön tuloksena saimaannorpan elinalueiden määräaikaisten kalastusrajoitusten pinta-alaa saatiin kasvatettua erittäin merkittävästi osakaskuntien ja Metsähallituksen välisillä sopimuksilla. Tulevalle 15.4.–30.6.2010 rajoitusjaksolle sopimuksia oli tammikuussa 2010 jo lähes tavoitteena olevan 1 500 km²:n verran.

Suojelukohteilla tehtyjen lajistokartoitusten aineistoja hyödynnettiin suojelualueiden hoidon ja käytön suunnittelussa ja merkittävästi myös meneillään olevassa lajien uhanalaisuusarvioinnissa. Tulevaisuuden kehittämishaasteena on kasvavien lajistokartoitusaineistojen tiedonhallinnan parantaminen. Metsähallitus tallensi ympäristöhallinnon Eliölajit-tietojärjestelmään kaikkiaan 7 100 uhanalaisten ja muiden suojeltavien lajien havaintotietoa ja 6 000 havaintopaikkaa. Tämä on noin puolet kaikesta järjestelmään tallennetusta tiedosta.

Metsähallitus jatkoi vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointiohjelman (VELMU) toteuttamista Itäisen Suomenlahden, Saaristomeren, Merenkurkun ja Perämeren alueilla sekä aloitti inventoinnit Läntisellä Suomenlahdella ja Selkämerellä. Inventointi tehtiin yhteensä 5 632 hehtaarin alalla käyttäen vedenalaista videointia ja sukellusmenetelmiä. Metsähallitus jatkoi aktiivista Itämeren alueen verkosto- ja hankeyhteistyötä. Life+-hanke FINMARINET 2009–2012 kartoittaa mereisiä Natura 2000 -alueita sekä Suomen talousvyöhykettä mahdollisten uusien Natura-alueiden valintaa varten. Metsähallituksen luontopalvelut oli myös yksi Euroopan tutkimussu-kellusjärjestön kokouksen järjestäjä Tvärminnen eläintieteellisellä asemalla.

Tuulivoiman mahdollinen rakentaminen Merenkurkun maailmaperintöalueelle herätti vilkasta keskustelua; myös Unesco pyysi Suomelta selvitystä hankkeista. Merenkurkun maailmanperintö-alueen yhteistyön pohjaksi valmistui hallinto- ja kehityssuunnitelma.

Luontopalvelut osallistui valtakunnallisesti arvokkaiden maisemien täydennysinventointeihin ja inventointiohjeistuksen laatimiseen. Luontopalvelut järjesti yhdessä muiden toimijoiden kanssa ensimmäisen vedenalaista maisemaa käsittelevän seminaarin.

Metsähallitus osallistui Kolttakulttuurisäätiön toimintaan ja tuki säätiötä kolttien asuttamisen 60-vuotisjuhlavuonna 2009. Metsähallitus palkkasi saamenkielisen tiedottajan parantamaan saamenkielistä viestintää. Luontopalvelujen tavoitteena on, että sen hallinnassa olevat saamelaiset rakennukset ovat hyvässä kunnossa. Tätä edistettiin jatkamalla Lemmenjoen kansallispuistossa sijaitsevan Kaapin Jounin kentän korjausta.

Metsähallituksen luontopalvelut sai tunnustusta pitkäjänteisestä työstään kulttuuriperinnön hyväksi. Maatiainen ry valitsi Linnansaaren kansallispuistossa sijaitsevan Louhimaan torpan ympäristöineen vuoden perinnemaisemaksi. Suomen talonpoikauskulttuurisäätiö myönsi Seitsemisen Koveron ja Liesjärven Korteniemen perinnetiloille kunniakilvet rakennusperinnön säilyttämisestä.

3.3.2 Luonnon virkistyskäyttö

Luonnon virkistyskäytön tavoitteet saavutettiin. Kansallispuistojen käyntimäärä ylitti ennusteen ja kasvua edellisestä vuodesta oli 11 %. Kasvusta suurin osa johtui tarkentuneesta laskennasta. Todellinen matkailun kasvu kansallispuistoissa oli arviolta 3 %. Valtion retkeilyalueiden käyntimäärä jäi 2 % alle ennusteen ja vähennystä edellisvuoteen oli 5 000 käyntiä. Kaikkien Metsähallituksen virkistyskohteiden kokonaiskäyntimääräksi arvioitiin 4,7 miljoonaa. Asiakaspalvelupisteiden kokonaiskäyntimäärä ylitti tavoitteen 6 000 käynnillä. Asiakastytyväisyys säilyi edelleen hyvänä. Se oli kaikilla menetelmillä mitattuna keskimäärin vähintään 4 asteikolla 1–5. Sipoonkorven kävijätytyväisyys oli vain 3,7 lähinnä puutteellisten palvelujen vuoksi.

Metsähallituksen opastamien asiakkaiden määrä oli 47 880 ja ylitti tavoitteen 26 %:lla. Ylitys johtui tarkentuneesta laskennasta. Metsähallituksen alihankintana opastettiin noin lisäksi 8 200 asiakasta ja Metsähallituksen välittämänä palveluna noin 3 000 asiakasta.

Nuoksiossa järjestettiin Euroopan kansallispuistoliiton EUROPARCin toimintamallin mukainen Junior Ranger -leiri lähialueen nuorille yhteistyössä Uudenmaan maaseutuopiston kanssa tavoitteena lisätä puiston tunnettuutta ja hyväksyttävyyttä. Nuoret saivat osallistua kansallispuiston hoitoon.

Kesällä avattiin Luontoon.fi-verkkopalveluun liittyvä verkkokauppa, josta asiakkaat voivat hankkia kansallispuistojen ja valtion retkeilyalueiden tunnuksilla varustettuja tuotteita ja karttoja. Verkkokauppa toteutettiin ulkoisena palveluna. Verkkokauppa ja siellä myytävä tarkasti rajattu tuotevalikoima on keino tehdä tunnetuksi kansallispuistoja ja muita luontoretkikohteita sekä niiden luonto ja kulttuuriarvoja.

Luontopalvelut selvitti yhteistyössä Metsäntutkimuslaitoksen kanssa kaikkien kansallispuistojen, valtion retkeilyalueiden sekä kolmen muun suojelun alueen kävijöiden rahankäytöstä syntyvät paikallistaloudelliset tulo- ja työllisyysvaikutukset. Selvitystä varten kehitettiin Yhdysvalloissa käytössä olevan MGM2-mallin pohjalta menetelmä, jolla vastaavat tiedot voidaan tuottaa vuosittain. Tulokset osoittivat sijoitetun rahan palaavan moninkertaisesti paikallistalouteen. Aiemmin julkaisuissa luvuissa käytettiin vuoden 2008 käyntimääriä. Seuraavat luvut perustuvat vuoden 2009 käyntimääriin: kansallispuistojen kävijöiden rahankäytön kokonaistulovaikutus oli 85,7 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset 1 100 henkilötyövuotta. Valtion retkeilyalueilla vastaavat luvut olivat 17,9 miljoonaa euroa ja 230 henkilötyövuotta.

Inarin kunnan matkailuinfo siirtyi loppuvuonna Metsähallituksen asiakaspalvelupisteisiin. Muutos paransi sekä asiakkaiden palvelua että toiminnan tuottavuutta.

Metsähallitus paransi esteettömiä palveluja mm. Napapiirin retkeilyalueella. Metsähallituksen esteettömät kohteet ovat esillä uudessa suomikaikille.fi-verkkopalvelussa.

3.3.3 Eräasiat

Uusien tietojärjestelmien kehittämistä ja käyttöönottoa jatkettiin ja mm. LUPAHAKU-järjestelmä otettiin käyttöön. Järjestelmä mahdollistaa ammattikalastuslupien, metsästyksen kausilupien ja hirvenmetsästyslupien sähköisen haun verkossa sekä hakemusten käsittelyn, dokumentoinnin ja seurannan. Sen käyttö säästää työaikaa ja helpottaa hakua ja hakemusten käsittelyprosessia.

Riistaelinympäristöjen aktiivisen hoidon (REAH) projektin toimintamallia muutettiin niin, että se tapahtuu osana metsätalouden normaalia suunnittelutyötä ja sen suunnittelujärjestelmiä käyttäen. Tämä edellytti Metsähallituksen sisäistä laajamittaista koulutusta, joka toteutettiin vuoden 2009 aikana. Riekkosoita, vesilintukosteikoita ja korpia ennallistettiin yhteensä noin 500 hehtaarin alueella. Metsästys- ja kalastusasiakaslehdet Tuikki ja Kieppi julkaistiin. Erävalvonta tehostui erityisesti Etelä-Suomessa ja sen merialueilla uuden erätarkastajan rekrytoinnin myötä helmikuussa. Merialueiden valvontaan päästään paneutumaan täysipainoisesti vasta vuoden 2010 keväästä alkaen, jolloin saadaan asiaan kuuluva kalusto ja yhteistyö Merivartioston kanssa tehostuu.

Iijoen ja Hossanjoen uittovelvoitteiden toteuttaminen sujui suunnitelman mukaisesti. Taimenen lisääntymisalueiden parantamiseen osallistuttiin Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen johtamassa metsäpurojen kunnostusprojektissa yhdessä metsätalouden kanssa.

Yhteistyötä jatkettiin Viron kanssa osallistumalla Viron luonnonsuojelukeskuksen metson säilyttämistä koskevaan yhteistyöhön. Yhteistä, koko kalottialueen kattavaa riekkokantojen seurantaä kehitettiin yhteistyössä Norjan ja Ruotsin kanssa. Luontopalvelut kehitti Euroopan maanomistaja-järjestön (ELO) johtamaan Wildlife Estate -projektiin boreaalisten alueiden evaluointikriteeristön, joka hyväksyttiin maaliskuussa. Kysymyksessä on metsästyksen ja riistanhoidon kestävyuden alueelliseen ja paikalliseen määrittelyyn liittyvä hanke, jonka ydintä on luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja seuranta tarkastelualueella. Metsähallitus haki luonnon monimuotoisuuden tilakohtaista tunnusta Palosaaren riistatalouden mallialueelle ja tehdyssä evaluoinnissa kohde täytti selvästi asetetut tavoitteet. ELO myöntäneen tunnuksen helmikuussa 2010. Myös riista- ja kala-alan yhteistyötä eri organisaatioiden kanssa tiivistettiin. Valtakunnallisten kalastus- ja metsästyjärjestösidosryhmien 10-vuotisjuhlakokoukset pidettiin Ruunaalla ja Pihtiputaan Luotosella.

3.3.4 Alueiden hallinta

Maanhankinnan tavoitteet ylitettiin selvästi. Suojelualuekiinteistöjen muodostamisessa saavutettiin asetettu tavoite. Maanmittauslaitos uudisti luonnonsuojelualueiden kiinteistömuodostamista koskevaa ohjettaan, ja Metsähallitus osallistui tähän työhön. Ympäristöministeriön asettaman säädösvalmisteluprojektin työ jatkui alkuvuodesta ministeriölle luovutetun säädösvalmistelun ja kiinteistömuodostamisen työohjelman pohjalta. Kesällä aloitettujen kahden säädösvalmistelun pilot-projektin (Suomussalmi, Varsinais-Suomi) alustavia tuloksia valmistui loppuvuodesta.

Hoito- ja käyttösuunnitelmien laatimiseen liittyvä määrällinen tavoite saavutettiin. Vuonna 2008 aloitetun hoidon ja käytön suunnittelua koskevan kehittämishankkeen tulokset valmistuivat alkuvuodesta ja hankkeessa uusittu suunnitteluohjeistus otettiin käyttöön.

Pohjanmaalla laadittiin järjestyssääntö 30:lle ja Etelä-Suomessa 39 soidensuojelualueelle. Lisäksi järjestyssääntö valmistui Lemmenjoen, Nuuksion, Riisitunturin ja Rokuan kansallispuistoille ja Talaskankaan luonnonsuojelualueelle.

Vuonna 2008 aloitetun suojelualueiden tilan seurannan (STS) kehittämishankkeen tulokset valmistuivat alkuvuodesta. Kehittämistyötä jatkettiin loppuraportin pohjalta. Syksyllä aloitettiin SALTI-kokonaisuuteen sisältyvä HKS-STStietojärjestelmän kehittämisprojekti.

3.3.5 Muut toiminnot

Metsäpuiden siemenhuolto ja uittorakenteiden ylläpito

Varmuusvarastosiemenen kevään myynti tuotti n. 809 000 euroa. Metsähallitus oli mukana Metsäntutkimuslaitoksen vetämässä ”Metsäpuiden siemenhuollon laatuketju” -hankkeessa. Siemenen idätystestejä tekevät kaupalliset toimijat aloittivat Eviran kasvianalytiikkayksikön koordinoimana siemennäytteiden ominaisuuksien rinnakkaistestauksen. Tällä pyritään testausmenetelmien yhdenmukaistamiseen ja testaustulosten luotettavuuden parantamiseen.

Uittomäärä Vuoksen vesistössä lisääntyi parin viime vuoden notkahduksen jälkeen huolimatta siitä, että puun käyttö teollisuudessa muuten vähentyi. Järvi-Suomen Uittoyhdistyksen kanssa sovitut investointihankkeet viidessä uiton terminaalikohteessa toteutettiin.

Kansainväliset tehtävät

Luontopalvelujen kansainvälisiä tavoitteita toteutettiin vuosisuunnitelmien sekä luontopalvelujen kansainvälisen strategian mukaisesti. Kansainvälisyysstrategian toteuttamisesta tehtiin väliarvio.

Strategian osatavoitteita on toteutettu onnistuneesti ja kansainvälisyys on luonteva osa henkilöstön työtä ja osaamisen lisäämistä. Luontopalvelujen kansainvälinen yhteistyö tuki Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestäväen käytön strategian ja toimintaohjelman ”Luonnon puolesta – Ihmisen hyväksi” 2006–2016 kansainvälistä yhteistyötä koskevien tavoitteiden toteuttamista.

Biodiversiteettisopimuksen neljäs maaraaportti valmistui ympäristöministeriön johdolla kesäkuussa. Luontopalvelujen vastuulla oli valmistella liite suojelualueityöohjelman tavoitteiden toteutumisesta kansallisella tasolla. Liitteessä kuvattiin jokaisen tavoitteen taustat, nykytila, tulevaisuuden haasteet ja tulevat toimenpiteet mahdollisten ongelmien ratkaisemiseksi. Raporttia suojelualueityöohjelmasta ei ole tehty aiemmin tässä laajuudessa ja se tukee luontopalvelujen tulevaa toimintaa biodiversiteettisopimuksen toteuttamiseksi.

Kansainvälinen hankeyhteistyö on noussut rajat ylittävän puistopariyhteistyön rinnalle toiseksi keskeiseksi osaksi luontopalvelujen kansainvälistä yhteistyötä. Luoteis-Venäjän alueellisia suojelualueita ja niiden organisaatioita kehitettiin lähialuerahalla. ”People, Nature and Harbours” -naapuruusohjelmahanke päättyi vuoden alussa. Siinä yhdessä Leningradin aluehallinnon kanssa käytiin läpi esimerkiksi Kurgalskin niemimaan suojelualuetta Ust Lugan tulevan suursataman tuntumassa ja kehitettiin osallistamista rajan molemmin puolin. Vaasassa kehitettiin uusia menetelmiä merenpohjan kaukokartoitukseen. Itämeren merisuojelualueiden Life-hanke päättyi kesällä.

Aktiivisen toiminnan ansiosta luontopalvelujen työ on kansainvälisesti yhä tunnetumpi ja tunnustetumpi. Tästä osoituksena ovat mm. Etelä-Suomen luontopalvelujen aluejohtaja Stig Johanssonin valinta IUCN:n suojelualuekomission Euroopan puheenjohtajaksi ja Metsähallituksen luontopalvelujen saamat kansainväliset huomionosoitukset, kuten IUCN:n suojelualuekomission Etelä-Korean kokouksessa todetut kiitokset luontopalvelujen kansainvälisesti esimerkillisestä työstä suojelualueiden hoidon tehokkuudessa ja vaikuttavuudessa. Erätalouden kansainvälinen vaikuttavuus vahvisti Metsähallituksen ja luontopalvelujen yhteistyötä erätalouden kansainvälisiin organisaatioihin niin valtio- kuin järjestötasolla.

Keskeisimpiä kansainvälisen luonnonsuojeluyhteistyön kumppaneita olivat kansainvälinen luonnonsuojeluliitto IUCN, EUROPARC Federaatio, EUROPARCin Pohjolan-Baltian osasto, Eurosite (hallituksen jäsenyys), PAN Parks, International Council Exploration of the Seas (ICES), HELCOM, Arktinen neuvosto, Barentsin neuvosto, Euroopan neuvosto, Pohjoismaiden ministerineuvosto, Ramsarin sopimus ja International Council for Game and Wildlife Conservation (CIC). CIC on keskeisin luontopalvelujen erätalouden kansainvälinen yhteistyökumppani. Luontopalvelut on ollut aktiivinen EUROPARCin rajapuisto- ja luontomatkailusertifiointien edistämisessä. Luontopalvelut oli myös Rovaniemellä marraskuussa pidetyn kansainvälisen Visitor Management -konferenssin pääjärjestäjä. Luontopalvelut toimii Suomen Ramsar-koordinaattorina, jossa ominaisuudessa se järjesti Suomessa Ramsarin sopimukseen kuuluvan Pohjolan ja Baltian maiden yhteistyöverkosto NorBalWet:n kokouksen. Kuusamossa järjestettiin IUCN:n suojelualuekomission Euroopan rajapuistotyöryhmän kokous.

Kehittäminen

Metsähallituksen strategia ja luontopalvelujen toimintaohjelma uusittiin 2008 loppupuolella. Vuoden 2009 aikana molempia jalkautettiin kentälle ja toimintaa ohjattiin niiden suuntaisesti.

Keväällä alkoi Metsähallitusta koskeva liikelaitos selvitys. Siihen osallistuminen vei suuren osan kehitysjohtajan ajasta. Organisaatioselvitys sai aikaan keskustelua strategisten valintojen pysyvyydestä muuttuvassa tilanteessa. Kokonaisuutena käyty keskustelu lisäsi merkittävästi luontopalvelujen tunnettuutta ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön tulosohtajana ja pääosin budjettivaroin toimivana julkisten hallintotehtävien yksikkönä.

Hanketoimintaa hajautettiin siten, että jokaisessa luontopalvelualueessa on hankekoordinaattori. Tämä jännevöitti toimintaa ja paransi hankehallinnon laatua. Uudella EU-ohjelmakaudella oli ilahduttavaa maakuntien EAKR-rahoista saatujen hankkeiden määrä. Metsähallituksen Metsä-Life-hanke sai erityistä tunnustusta EU:lta. Alkuvuoden aikana järjestettiin yksi hankekoulutustilaisuus.

Hallinto

Luontopalvelujen tulospalkkio vuodelta 2008 toteutui 3,9 %:n suuruisena ja palkkio maksettiin huhtikuussa. Tulospalkkiotekijät vuodelle 2009 asetettiin edellisvuoden kokemusten perusteella. Suojelualueiden tiedon hallinnan kehittämishanke (SALTI) jatkuu mm. erillisissä projekteissa. Metsähallituksen palvelukeskus vastasi edelleen henkilöstö- ja taloushallinnon, tiedonhallinnan sekä toimisto- ja toimitilapalvelujen käytännön töistä luontopalvelujen ja palvelukeskuksen välisen palvelusopimuksen mukaisesti.

Viestintä

Luontopalvelujen viestinnän kehittäminen aloitettiin vuoden 2009 alussa viestintäpäällikön johdolla. Viestintä organisoitiin uudestaan asemoimalla se suoraan johdon alaisuuteen. Alueyksiköissä toimivien tiedottajien lisäksi viestintää tekevät viestintäaineistojen tuottajat, puistoalueiden markkinointihenkilöstö ja luontokeskusten hoitajat. Luontopalvelujen ohjausyksiköihin perustettiin viestintäyksikkö, joka ohjaa luontopalvelujen viestintää ja varmistaa synergian toimivuuden Metsähallituksen konserniviestintään päin. Luontopalvelujen viestintä osallistui säännöllisesti konserniviestinnän ja muiden tulosalueiden viestintäpäälliköiden kokouksiin sekä yhteisiin hankkeisiin, joista vuonna 2009 merkittävin oli Metsähallituksen 150-vuotisjuhlan viestintä.

Syyskuussa luontopalvelujen johtoryhmä hyväksyi luontopalvelujen viestintäohjelman. Ohjelma sisältää strategiset linjaukset ja käytännön kehittämiskohteita. Se pohjautuu Metsähallituksen strategiaan ja luontopalvelujen toimintaohjelmaan. Lisäksi se on yhteensopiva luontopalveluja ohjaavien ministeriöiden viestintälinjausten kanssa. Luontopalvelut oli mukana valmistelemaan luonnon monimuotoisuuden kansallista strategiaa ja toimintaohjelmaa edistävää viestintäohjelmaa.

Luontoon.fi-verkkopalvelun uudistaminen käynnistyi keväällä ja hankintapäätös tehtiin elokuussa. Kaikki Metsähallituksen verkkosivustot siirretään MOSS-järjestelmään, mikä edellyttää mittavaa teknistä uudistamista. Samalla Luontoon.fi uudistetaan visuaalisesti. Uusi sivusto julkaistaan kesällä 2010. Myös Retkikartta.fi-palvelun tekninen uudistustyö käynnistettiin.

Luontopalvelujen visuaalisen ilmeen uusiminen Metsähallitus-konsernin graafisen ilmeen mukaiseksi käynnistettiin. Uuden ilmeen ensimmäiset viestintätuotteet valmistuivat joulukuussa 2009. Myös maasto-opasteille valmistui tyyliopas.

Valtakunnallisessa ja alueellisessa mediaviestinnässä eniten näkyvyyttä sai saimaannorpan suojeleminen, Oulangan kansallispuiston esiintyminen National Geographic -lehdessä, metsäkanalintujen hoitosuunnitelma sekä monet muut eräpalvelujen aiheet, vedenalaisen luonnon inventoinnit, METSO-ohjelman toteutus ja kansallispuistojen ja retkeilyalueiden paikallistaloudelliset vaikutukset. Paikallismediassa luontopalvelut näkyi vahvasti sekä kansallispuistojen tapahtumista että alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmista uutisoitaessa. Luontopalveluja, luontokeskuksia ja kansallispuistoja koskevat myönteiset ja neutraalit maininnat mediassa kasvoivat 20 % vuoteen 2008 verrattuna: mainintojen määrä oli 3 727 kpl.

4 Toiminnallinen tehokkuus

4.1 Taloudellisuus

Luontopalvelujen kokonaismenot vuonna 2009 laskivat vuodesta 2008 yhdellä prosentilla. Toiminnasta aiheutuneet menot pysyivät suunnilleen vuoden 2008 tasolla. Korkotuotot olivat 81 prosenttia alhaisemmat kuin vuonna 2008.

Luontopalvelujen toiminnan menot ja niiden rahoitus vuonna 2009

Kokonaismenot menolajeittain 1000 €	LP yht.	Ohjaus- yksiköt	Etelä- Suomi	Pohjan- maa	Lappi	Yhteensä 2009	Yhteensä 2008	Muutos %
Aineet ja tarvikkeet	0	32	760	513	527	1 832	2 236	-18 %
Palkkausmenot	319	2 320	7 964	5 092	5 876	21 570	20 881	3 %
Matkat ja muut henkilöstömenot	-92	366	1 247	841	814	3 176	3 150	1 %
IT-menot	285	418	362	240	264	1 570	2 030	-23 %
Vuokrat ja muut toimitilamenot	289	192	1 074	995	1 195	3 745	3 156	19 %
Kaluston ylläpito	0	22	497	361	529	1 409	1 573	-10 %
Muut palvelujen ostot	2 570	1 986	3 687	2 166	1 075	11 484	11 466	0 %
Muut kulut	-33	417	468	301	176	1 329	955	39 %
Muut investoinnit	-289	80	717	318	136	963	2 038	-53 %
Maanhankintainvestoinnit	0	0	4 136	111	55	4 302	4 378	-2 %
Yhteensä	3 049	5 833	20 913	10 939	10 647	51 381	51 862	-1 %
Menot pl. maanhankintainvestoinnit	3 049	5 833	16 776	10 828	10 592	47 079	47 484	-1 %

Kokonaismenot rahoituslajeittain 1000 €	LP yht.	Ohjaus- yksiköt	Etelä- Suomi	Pohjan- maa	Lappi	Yhteensä 2009	Yhteensä 2008	Muutos %
Maksullisen toiminnan tulot ja menot	1	1 915	2 339	1 632	1 805	7 693	7 721	0 %
Liiketoiminnan rahoitus asiakaspalvelutehtäviin	0	0	19	20	290	329	388	-15 %
MMM, perusrahoitus	486	920	1 634	1 889	2 694	7 623	7 546	1 %
YM, perusrahoitus	2 113	2 872	11 011	5 092	4 881	25 969	25 369	2 %
YM, luonnonsuojelualueiden hankkiminen	450	10	4 146	198	55	4 859	5 166	-6 %
SM, kehittämisrahoitus	0	0	41	525	0	566	452	25 %
EU, rakennerahastot	0	0	135	504	0	639	452	42 %
EU Life-rahastot	0	0	135	278	25	438	390	12 %
Muu EU-rahoitus	0	0	102	47	0	149	296	-50 %
OM, avolaitostyöt	0	0	508	0	0	508	513	-1 %
TEM, työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimet	0	0	173	221	320	714	669	7 %
TEM, työllistämisperusteiset siirtomenot investointeihin	0	0	352	440	535	1 327	2 314	-43 %
Muu ulkopuolinen rahoitus	0	115	318	95	41	568	587	-3 %
Yhteensä	3 049	5 833	20 913	10 939	10 647	51 381	51 862	-1 %
Menot pl. ls-alueiden hankintamenot	3 049	5 833	16 776	10 828	10 592	47 079	47 484	-1 %

Seuraavassa taulukossa on esitetty ministeriöiden perusrahoituksen sekä kokonaisrahoituksen jakautuminen prosesseittain. Yhteiset menot käsittävät ne tehtävät, joita ei voi kohdentaa suoraan prosesseille, kuten kansainväliset tehtävät sekä hallinnon ja muut tukitehtävät. Luonnonsuojelualueiden hankinnat, 4,302 milj. euroa, sisältyvät kohtaan Yhteiset menot / Muut rahoituslajit.

Bruttomenot 2009 rahoitustyypeittäin 1000 €				
Prosessit ja tehtävät	MMM perusrah.	YM perusrah.	Muut rahoituslajit	Menot yht.
Yhteiset menot	1 855	6 262	5 504	13 621
Luonnonsuojelu	44	7 825	1 715	9 584
Luonnon virkistyskäyttö	4 081	10 143	5 765	19 989
Alueiden hallinta	122	1 730	320	2 172
Eräasiat	1 521	9	4 486	6 016
Menot yhteensä	7 623	25 969	17 789	51 381

Seuraavassa taulukossa on eritelty maa- ja metsätalousministeriön määrärahan käytön jakautuminen tehtävittäin.

(1000 €)	Määräraha 2009	LTA 2009	Vuodelta 2008 siirtynyt	Bruttotulot 2009	Käytettävissä yht. 2009	Bruttomenot 2009	Vuodelle 2010 siirtyvät
1. Yhteiset menot	850			49	899	667	232
2.a) Valtion retkeilyalueet, erämaa-alueet, virkistysmetsät, muut virkistysalueet, muu reittiverkosto	3 587		672		4 259	4 410	-151
2.b) Evon retkeilyalueen kehittäminen	350				350	352	-2
3. Erävalvonta	900				900	988	-88
4. Riistataloudelliset hankkeet	50				50	42	8
5. Kalataloudelliset hankkeet	300				300	251	49
6. Uittorakenteiden ylläpito	230				230	232	-2
7. Iijoen ja Hossanjoen uittovelvoitteen hoito	235				235	237	-2
8. Pohjois-Suomen siemenhuolto	0			810	810	445	365
Yhteensä	6 502	0	672	859	8 033	7 623	410

4.2 Tuottavuus

Tuottavuustavoitteista on sovittu samansisältöisesti sekä ympäristöministeriön että maa- ja metsätalousministeriön kanssa.

Tuottavuustavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
7.1 Metsähallitus osallistuu luonnonsuojeluhallinnon tuottavuusohjelmaa toteuttaviin osahankkeisiin ja ohjausryhmän toimintaan.	Tuottavuusohjelmatyö päättyi keväällä 2009. Metsähallitus osallistui kaikkien ryhmien toimintaan.
7.2 Metsähallitus kehittää suojelualueiden tiedon hallintaa yhteistyössä luonnonsuojeluhallinnon kanssa SALTI-hankkeen ohjausryhmässä sovittavalla tavalla.	SALTI-hankkeen projektipäällikkö on Metsähallituksesta. Hankkeen ohjausryhmässä on kaksi Metsähallituksen edustajaa sekä projektipäällikkö ohjausryhmän sihteerinä. Suojelualue tietokannan ja -tietojärjestelmän vaatimusmäärittely ja järjestelmän toteutuksen kilpailutus valmistui tammikuun 2010 lopussa. Hankkeeseen sisältyvien suojelualueiden hks-suunnittelun ja alueiden tilan seurannan sekä suojelualueiden kuviotietojen tietojärjestelmien kehittäminen aloitettiin lokakuussa. Kaikkien em. kolmen SALTI-hankkeen projektin projektipäälliköt ovat Metsähallituksesta.
7.3 Metsähallitus raportoi kokonaistuottavuuden kehityksestä liittyen omistajapoliittiseen linjaukseen vuosille 2005–2010. Tavoitteeksi on asetettu päästä suurempaan tuottavuuden kasvuun kuin keskimäärin valtion hallinnossa.	Kokonaistuottavuusindeksi oli 105, laskenta tehtiin samoilla määrittelyillä kuin vuotta aiemmin. Kokonaistuottavuusindeksiä käytettiin tulospalkkiojärjestelmässä.

Seuraavassa taulukossa on esitetty Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien (luontopalvelujen) tuotos-, panos- ja tuottavuusindeksit kahdelta vuodelta. Indeksi kertoo muutoksen edelliseen vuoteen verrattuna siten, että edellisen vuoden taso on 100. Tuottavuusindeksin laskentamalli perustuu Tilastokeskuksen menetelmään.

Indeksi	2008–2009	2007–2008	2006–2007	2006–2005
Tuotos	101,40	110,48	102,51	98,14
Työpanos	100,04	96,30	96,76	101,38
Kokonaispanos	96,81	101,84	103,56	97,9
Työn tuottavuus	101,36	114,73	105,94	96,8
Kokonaistuottavuus	104,75	108,48	98,98	100,25

4.3 Kannattavuus

Julkisten hallintotehtävien maksullisten suoritteiden kannattavuus heikentyi edellisvuoteen nähden liiketaloudellisten suoritteiden osalta. Kannattavuuden heikentyminen aiheutui kustannusten kasvusta. Vuoden 2009 kustannukset kasvoivat 18 % edellisvuodesta, kun tuotot kasvoivat vain 4 %.

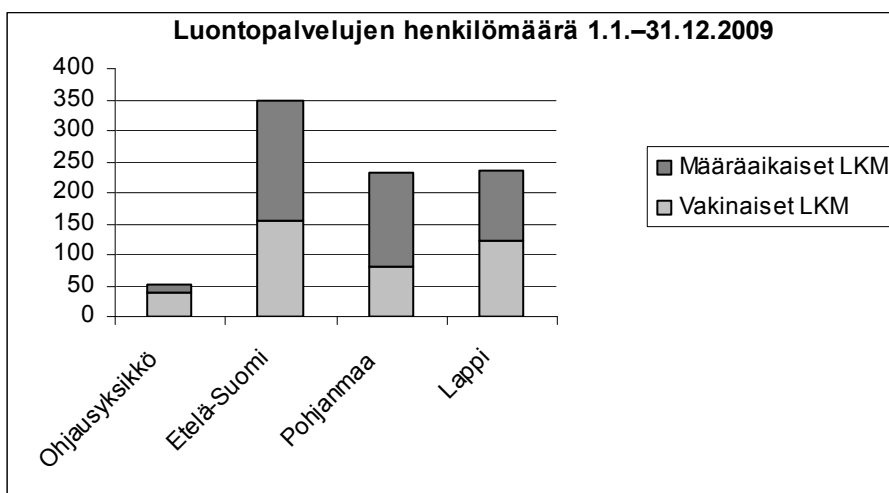
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 66 %, kun se edellisvuonna oli 93 %. Maa- ja metsätalousministeriön toimialan suoritteiden myyntitulot laskivat 13 % vastaavien kustannusten noustessa 24 %. Kustannusten nousua selittää osaltaan myös se, että kustannusvastaavuuteen vaikuttavia seurantaperiaatteita tarkennettiin kertomusvuoden alusta. Tämä vaikuttaa myös siihen, että vuosi 2009 ei ole täysin vertailukelpoinen vuoteen 2008 nähden. Ympäristöministeriön julkisoikeudellisten suoritteiden (95 900 euroa) osuus kokonaistuotoista oli 4 % (4 % vuonna 2008) ja vastaava osuus (45 100 euroa) kustannuksista oli 1 % (2 %).

Kustannusvastaavuuslaskelmia on analysoitu numeerisesti tarkemmin luvussa 8.

5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

5.1 Henkilöstön määrän kehitys

Henkilöstön määrä oli vuoden lopussa 385 vakinaista henkilöä. Kaikkiaan luontopalveluissa työskenteli vuoden aikana 867 henkilöä eli yli 8 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Määräaikaisten lukumäärä laski peräti 15 prosentilla (määräaikaisia yhteensä 470). Määräaikaisia oli eniten Etelä-Suomen luontopalveluissa.

Luontopalveluissa tehtiin kertomusvuonna yhteensä 513 henkilötyövuotta eli saman verran kuin vuonna 2008. Vakinaisten tekemien henkilötyövuosien osuus (68 %) kasvoi 10 henkilötyövuodelta ja vastaava vähennys tapahtui määräaikaissa.

Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli vuoden lopussa 47,7 vuotta ja koulutustasoindeksi 5,88.

	2007	2008	2009
Henkilömäärä, yhteensä	1004	945	867
muutos edelliseen vuoteen verrattuna %	-3,1	-5,9	-8,3
vakinaiset kaikki, lukumäärä / %	365 / 36	393 / 42	397 / 45,8
määräaikaiset kaikki, lukumäärä / %	639 / 64	552 / 58	470 / 54,2
Henkilömäärä 31.12.	535	531	516
vakinaiset, lukumäärä / %	359 / 67	381 / 72	385 / 74,6
määräaikaiset, lukumäärä / %	176 / 33	150 / 28	131 / 25,4
Henkilötyövuodet	568	513	513
muutos edelliseen vuoteen verrattuna %	-3,2	-9,7	0,0
vakinaiset	351	339	349
määräaikaiset	217	174	164
Henkilöstön keski-ikä 31.12.			
vakinaiset	46,5	47,7	47,7
määräaikaiset	39,1	38,7	37,9
45 vuotta täyttäneiden osuus %	51	55,0	56,0
Vakinaisten koulutustasoindeksi 31.12.	5,72	5,85	5,88
Palkkasumma, miljoonaa euroa ilman sivukuluja	17,1	17,3	18,0

Luontopalvelut työllistää edelleen Metsähallituksen ja Etelä-Suomen aluevankilan välisen yhteistyösopimuksen mukaisesti avolaitosvankeja suojelualueiden kunnostus- ja hoitotoissa mm. Nuuksiossa. Työpanos oli kaikkiaan 33 henkilötyövuotta. Nuuksiossa työtehtävinä oli puiston palvelurakennelmien huoltoa, polttopuu- ja jätehuoltoa, rakennus- ja korjaustöitä, polkujen kunnostusta sekä luonnonhoitotöitä. Muissa Uudenmaan kohteissa Sipoonkorvessa, Laajalahdella, Esponlahdella sekä muilla pienemmillä kohteilla keskityttiin etupäässä luonnonhoitotöihin. Hämeessä töitä tehtiin Evolla, Torronsuolla, Aulangolla ja Liesjärvellä.

Metsähallitus tekee yhteistyötä mm. WWF:n ja Suomen luonnonsuojeluliiton kanssa talkooleirien järjestämisessä. Vapaaehtoistyötä tehdään myös maakotkan, saimaannorpan ja useiden muiden eläinlajien pesätarkastuksissa. Vapaaehtoistyön määräksi vuositasolla arvioidaan noin 20 henkilötyövuotta.

5.2 Työpanoksen jakautuminen tehtävittäin ja yksiköittäin

Luontopalvelujen työpanoksesta suurin osa (93 %) tehtiin alueyksiköissä. Kokonaistyöpanos (513 htv) oli sama kuin edellisenä vuonna eikä myöskään yksikkö- tai tehtäväkohtaisissa jakaumissa tapahtunut suuria muutoksia. Suurin työpanos syntyi edelleen Etelä-Suomen luontopalveluissa (38 % kokonaismäärästä).

Kaikki tehtävät tehtäväryhmittäin	Ohjausyksiköt	Etelä-Suomi	Pohjanmaa	Lappi	Yht. 2009	Yht. 2008
Luonnonsuojelu	5	68	28	24	123	123
Luonnon virkistyskäyttö	4	79	59	83	225	235
Alueiden hallinta	5	12	13	7	38	36
Eräasiat	3	11	13	17	44	45
Muut tehtävät	18	26	21	18	82	74
Tehtävät yhteensä 2009	35	196	133	149	513	513

5.3 Työhyvinvointi

Metsähallituksen henkilöstötutkimus tehtiin lokakuussa 2009. Luontopalveluissa oli vastaajia 331 (vastausprosentti 60). Tutkimuksen mukaan oma työ koettiin myönteisenä ja se sai arvon 4,0 asteikolla 1–5 (vuoden 2007 tutkimuksessa arvio oli 3,7). Myönteisenä koettiin myös oman tulosalueen toiminta, joka sai arvon 3,8, kun se vuoden 2007 tutkimuksessa oli 3,6. Esimiestyöskentely koettiin onnistuneeksi (3,9). Tiedonkulku omassa tulosalueessa sai arvon 3,5 ja se oli hieman nousut vuoden 2007 tutkimuksesta. Metsähallituksen tasolla tiedonkulku sai kriittisemmän arvion.

Liikelaitosuudistuksesta käyty keskustelu oli ilmeisesti syynä siihen, että Metsähallituksen ylimmän johdon ja hallituksen toiminta saivat luontopalveluissa huomattavasti kriittisemmän arvion kuin Metsähallituksessa keskimäärin. Luontopalvelujen henkilöstön antama arvio johdon toiminnasta ei kuitenkaan heijastunut näkemyksiin omasta tulosalueesta ja omasta työstä. Oman tulosalueen toiminta sai samat tai myönteisemmät arviot jokaisella mittarilla mitattuna kuin edellisessä tutkimuksessa 2007. Oman tulosalueen menestymismahdollisuuksiin uskotaan (4,0), uudet toimintatavat ovat tehostaneet toimintaa (3,4) ja oman tulosalueen perustehtävistä ja tavoitteista on selkeä käsitys (4,2).

Sairauspoissaoloja oli henkilötyövuotta kohden laskettuna 7,6 työpäivää. Määrä on jonkin verran korkeampi kuin 2008. Sairastyöpäivien prosenttiosuus luontopalvelujen teoreettisesta työajasta oli 3,0.

Työpaikkatapaturmia oli 27 ja niissä menetettyjä työpäiviä 145. Keskivaikeus oli siten 5,4. Työmatkatapaturmia oli 4 ja menetetyt työpäivät 25, keskivaikeus 6,3. Työpaikka- ja työmatkatapaturmissa menetetyt työpäivät henkilötyövuotta kohden olivat 0,33. Luku on selvästi alempi kuin vuonna 2008.

	2007	2008	2009
Lähtövaihtuvuus, vakinaiset %	2,2	2,0	3,5
Tulovaihtuvuus, vakinaiset %	3,0	8,1	4,0
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen (lkm)	1	1	1
Sairauspoissaolot, työpäivää / htv	7,6	6,2	7,6
Työterveyshuolto, euroa / htv (netto)	166	174	224
Työtaturmien lukumäärä	24	27,0	31,0
työtaturmista johtuvat poissaolot, työpäivää / htv	0,85	0,55	0,33
Työtyytyväisyys (henkilöstötutkimus 2007 ja 2009, vuonna 2008 työyhteisön tila-arvio)			
arvosana työnantajalle (asteikko 4–10)	8,1		8,2
esimiestyöskentely (asteikko 1–5)	3,9	4,2	3,9
työtyytyväisyys (asteikko 1–5)	3,7	4,2	4,0

5.4 Tulospalkkio

Luontopalveluissa on vuodesta 2008 alkaen ollut käytössä tulospalkkiojärjestelmä. Vuoden 2009 tulospalkkiotekijät olivat kokonaistuottavuus (painoarvo 55 %), asiakastyytyväisyys (30 %) ja julkisuuskuva (15 %). Tulospalkkio toteutui 3,5 prosentin suuruisena (enimmäismäärä 5 %).

6 Toiminnan arvioinnit

6.1 Ympäristöjärjestelmä

Metsähallituksen sertifioidun ympäristöjärjestelmän (SFS-EN ISO 14001) mukainen ulkoinen arviointi oli helmikuussa. Luontopalveluissa arvioinnin kohteena oli alueiden hallinnan prosessi. Auditoinnissa kiinnitettiin huomiota systemaattisten menettelytapojen puuttumiseen uusien alueiden haltuun ottamisessa ja yleisölle avaamisessa (mm. riskikartoitukset). Alueiden hallinnan prosessi laati menettelytapoja koskevan ohjeistuksen.

6.2 Metsähallituksen sisäinen tarkastus

Metsähallituksen sisäisen tarkastuksen toteuttamia, julkisiin hallintotehtäviin osaltaan kohdistuvia tarkastuksia olivat mm. arviointi reskontran ohi maksetuista maksuista, edustuskulujen seuranta vuosilta 2004–2008 ja kiinteistöverojen käsittelyn selvitys. Lisäksi arvioitiin maa- ja vesiomaisuuden hallintaa.

Arvioituissa kohteissa sisäisen valvonnan tasossa ei ole esiintynyt huomattavia ongelmia ja esitetyt suositukset on toteutettu pääosin välittömästi. Maa- ja vesiomaisuuden hallintaan liittyvät kehitystoimenpiteet ja suositukset liittyivät lähinnä eri tulosalueiden ja yksiköiden yhteistyöhön, riskienhallintaan, tiedonkulkuun ja organisointiin. Näiden osalta yhteinen kehitystyö jatkuu vuonna 2010.

7 Tilinpäätösanalyysi

7.1 Tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma

Luontopalvelujen tuloslaskelma vuodelta 2009 oli 2,94 miljoonaa euroa alijäämäinen. Alijäämän muodostumiseen oli useita syitä. Käyttöomaisuudesta tehdyt poistot olivat noin 2 miljoonaa euroa suuremmat kuin vuonna 2009 tehdyt käyttöomaisuushankinnat. Poistoja ei kateta talousarvio-ahoituksella kuten käyttöomaisuushankintoja. Lomapalkkavarausta, 0,3 miljoonaa euroa, ja tulos-palkkiovarausta, 0,5 miljoonaa euroa, ei myöskään kateta tilikauden määrärahoista. Lisäksi alijäämän muodostumiseen vaikutti korkotuottojen merkittävä alentuminen vuoteen 2008 nähden. Eräasioiden maksullinen toiminta jäi 0,5 miljoonan euron verran alijäämäiseksi.

Poistojen ja käyttöomaisuushankintojen suureen eroon vaikutti työllisyystyöohjelmahankerahoi-tuksen vähenemisen myötä tapahtunut rakennusinvestointien ja käyttöomaisuushankintojen mää-rän alentuminen 1,4 miljoonaa euroa vuoteen 2008 verrattuna.

Liikevaihto säilyi lähes vuoden 2008 tasolla.

7.2 Valtion talousarviosta saatujen määrärahojen käyttö

Valtion talousarviosta saadut määrärahat on eritelty tuloslaskelmaa täydentävässä liitelaskelmassa. Pääosa rahoituksesta käytettiin ohjaavien ministeriöiden kanssa sovittujen tehtävien tekemisestä aiheutuneiden menojen maksamiseen. Valtion talousarvion kautta tulee myös hankerahoitusta ja muuta täydentävää toiminnan rahoitusta.

Oikeusministeriön pääluokasta saadulla rahoituksella maksettiin avolaitosvankien työpanoksesta aiheutuvia kuluja. Vankityötä käytettiin Etelä-Suomen luonnon virkistyskäytön kohteiden raken-nusten ja rakenteiden rakentamis- ja huoltotoissa mm. Nuuksiossa ja Hämeessä.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta saatu rahoitus sisältää Kainuun hallintomallin kehit-tämishankintaa 0,5 miljoonaa euroa, työllistämishankintaa 0,7 miljoonaa euroa sekä investointi-tukea 1,3 miljoonaa euroa. Kainuun kehittämishankinnalla kunnostettiin ja ylläpidettiin virkistyskäytön kohteiden palvelurakenteita Kainuussa. Työllistämishankinnalla palkatut henkilöt työskentelivät pää-osin luonnon virkistyskäytön palvelurakenteiden huollon ja ylläpidon tehtävissä.

Ympäristöministeriön muu kuin perusrahoitus käsittää pääosin EU-hankkeiden kansallista rahoi-tusta.

7.3 Muun rahoituksen käyttö

Muu kuin valtion talousarviosta saatu rahoitus koostuu maksullisen toiminnan tulorahoituksesta, hankerahoituksesta sekä muusta täydentävästä rahoituksesta. Maksullisen toiminnan tulorahoitus-ta käytetään maksullisen toiminnan suoritteiden valmistamisesta aiheutuviin menoihin.

Siemenmyynnistä saatua rahoitusta käytetään siemenhuollosta aiheutuvien menojen lisäksi myös maa- ja metsätalousministeriön kanssa sovittujen muiden tehtävien hoitamiseen.

Ennallistamistöistä saadun puun myynnistä kertynyttä sekä muuta maksullisen toiminnan ylijäämää käytetään rakennerahastohankkeiden omarahoitusosuutena, sillä nykyisten säännösten mukaan Metsähallitus ei voi käyttää siihen perusrahoitustaan, koska sillä katsotaan olevan samanlaiset käyttörajoitukset kuin virastojen toimintamäärärahoilla.

Muu kuin valtion talousarviosta tullut hankerahoitus sisältää pääosin maakuntaliittojen kautta ja suoraan EU:sta saatua rahoitusta. Muuta hankerahoitusta, joka ei tule valtion talousarvion kautta, saatiin naapurisuusohjelmista (People, Nature and Harbours), eri interreg-ohjelmista (mm. Ultra – merenpohjan kartoitushanke Merenkurkussa), Life+-ohjelmasta (Finnmarinet, Vattaja-Life, Pelkosenniemi-Life, Kokemäki-Life) sekä maakuntien rakennerahasto-ohjelmista (esim. Feniks, luontomatkailuhanke Merenkurkussa, Liesjärven vedennostohanke ja kulttuuriperintö voimavaraksi Pohjois-Pohjanmaalla -hanke).

7.4 Kustannuslaskennan periaatteet

Menojen jakautuminen prosesseittain laskettiin kirjanpidon tietojen perusteella hyödyntäen prosessijakoa noudattavaa kustannuspaikkaryhmittelyä. Kustannusvastaavuuslaskelmat laadittiin kustannuslaskennan periaatteilla, jotka perustuvat sekä kirjanpitoon että säännölliseen ajankäytön seurantaan.

Kustannuslaskennassa kaikki palkkausmenot kohdennetaan tehtäville ajankäytön mukaisessa suhteessa. Maksullisen toiminnan välitön työaika kohdennetaan suoraan suoriteryhmille. Välillinen työaika ja muut kustannukset kohdennetaan välittömän työajan suhteessa. Maksulliseen toimintaan käytetty välitön työaika on yhteensä 10,92 % (8,26 % vuonna 2008) koko työpanoksesta.

Maksullisen toiminnan pääomakustannukset olivat 10,92 % (8,26 % vuonna 2008) poistoista ja keskimääräisen käyttöomaisuuden korkokustannuksesta. Korkoprosenttina käytettiin Valtiokonttorin määräyksen mukaista nimelliskorkoa, joka vuodelle 2009 oli 1,8 % (4,4 %).

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmassa täydentävällä rahoituksella rahoitetut hankkeet ja muu toiminta määriteltiin rahoituslajiperusteisesti. Hankkeiden omarahoitukseen laskettiin mukaan maksullisen toiminnan ylijäämillä ja perusrahoituksella maksetut hankemenot. Pääomakustannukset sekä muut yhteiskustannukset kohdennettiin yhteisrahoitteiseen toimintaan palkkamenojen suhteessa.

8 Tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot

8.1 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA (euroa)	1.1.–31.12.2009	1.1. –31.12.2008
LIIKEVAIHTO	7 897 556,81	8 008 426,60
Liiketoiminnan muut tuotot	1 947 316,39	2 608 528,97
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	1 831 990,78	2 236 048,40
Varastojen muutos	278 217,50	437 723,19
Ulkopuoliset palvelut	4 520 954,57	5 081 401,36
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	17 935 959,57	17 901 815,61
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	3 198 590,05	3 183 340,36
Muut henkilösivukulut	692 830,39	692 211,21
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	2 988 634,13	2 931 036,19
Liiketoiminnan muut kulut	18 270 899,86	17 652 498,30
	<u>49 718 076,85</u>	<u>50 116 074,62</u>
LIIKEVOITTO	-39 873 203,65	-39 499 119,05
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot	75 609,14	405 310,39
Korkokulut ja muut rahoituskulut	2 532,94	1 486,11
	<u>-39 800 127,45</u>	<u>-39 095 294,77</u>
VOITTO ENNEN VALTION TALOUSARVIOSTA MUUHUN TOIMINTAAN SAATUA RAHOITUSTA		
Valtion talousarviosta muuhun toimintaan saatu rahoitus	36 851 373,98	36 944 218,75
TILIKAUDEN VOITTO	-2 948 753,47	-2 151 076,02

8.2 Tase

TASE (euroa)	31.12.2009	31.12.2008
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	34 506,20	53 186,69
Muut pitkävaikutteiset menot	6 708,47	18 208,43
	41 214,67	71 395,12
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 017 857 210,87	1 001 332 384,28
Tiet	737 719,99	842 920,73
Rakennukset ja rakennelmat	31 093 196,58	32 896 861,40
Koneet ja kalusto	1 028 841,08	1 094 524,32
Muut aineelliset hyödykkeet	0,00	0,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	733 538,27	378 195,21
	1 051 450 506,79	1 036 544 885,94
Sijoitukset		
Osuudet saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöissä	7 065 111,43	7 065 111,43
Osuudet osakkuusyhtiöissä	300 000,00	736 376,00
Muut osakkeet ja osuudet	457 887,23	53 261,23
	7 822 998,66	7 854 748,66
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1 059 314 720,12	1 044 471 029,72
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Valmiit tuotteet	3 416 874,46	3 695 091,96
	3 416 874,46	3 695 091,96
Saamiset		
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	419 195,29	601 796,10
Saamiset liikelaitoksen liiketoiminnalta	322 579,76	235 915,21
Saamiset saman liikelaitoksen tytäryhtiöiltä	7 963,67	7 816,47
Muut saamiset	26 038,55	96 384,25
Siirtosaamiset	2 559 156,76	2 281 958,75
	3 334 934,03	3 223 870,78
Rahat ja pankkisaamiset	8 712 781,81	8 075 339,73
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	15 464 590,30	14 994 302,47
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 074 779 310,42	1 059 465 332,19

VASTATTAVAA	31.12.2009	31.12.2008
OMA PÄÄOMA		
Muu oma pääoma	1 058 709 737,59	1 041 993 620,56
Edellisten tilikausien voitto	4 538 271,33	6 689 347,35
Tilikauden voitto	-2 948 753,47	-2 151 076,02
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	1 060 299 255,45	1 046 531 891,89
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot	6 991 134,86	5 266 389,90
Ostovelat	837 197,87	1 035 267,59
Velat liikelaitoksen liiketoiminnalle	2 261 585,38	2 379 074,82
Velat saman liikelaitoksen tytäryhtiöille	30 736,02	91 664,39
Muut velat	0,00	0,00
Siirtovelat	4 359 400,84	4 161 043,60
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	14 480 054,97	12 933 440,30
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 074 779 310,42	1 059 465 332,19

8.3 Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA (euroa)	Julkiset hallintotehtävät 1.1.–31.12.2009	Julkiset hallintotehtävät 1.1.–31.12.2008
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Myynnistä saadut maksut	7 716 147,86	10 848 256,70
Muista tuotoista saadut maksut	1 742 895,59	1 723 155,67
Maksut toiminnan kuluista	-44 834 264,85	-47 340 934,99
<hr/>		
Toiminnan rahavirta ennen rah.eriä ja veroja	-35 375 221,40	-34 769 522,62
Maksetut korot ja rahoituskulut	-2 532,94	-1 486,11
Saadut korot	75 609,14	405 310,39
Saadut osingot	0,00	0,00
Maksetut välittömät verot	0,00	0,00
<hr/>		
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	73 076,20	403 824,28
Toiminnan rahavirta	-35 302 145,20	-34 365 698,34
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Luonnonsuojelualueostot ja rakenn.	-4 112 092,45	-3 526 606,83
Käyttöomaisuuden ostot, ministeriöiden rahoitus	-509 508,18	-2 018 503,25
Käyttöomaisuuden ostot, EU-rahoitus	-92 564,14	0,00
Käyttöomaisuuden ostot, muu rahoitus	-329 914,43	-39 273,30
Investoinnit aineellisiin ja aineett. hyödykkeisiin	0,00	0,00
Aineellisten ja aineett. hyödykkeiden luovutustulot	20 200,05	362 827,14
<hr/>		
Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin	0,00	-6 500 000,00
Investoinnit osakkuusyhtiöosakkeisiin	0,00	-300 000,00
<hr/>		
Investointien rahavirta	-5 023 879,15	-12 021 556,24
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Valtion talousarviorahoitus muuhun toimintaan	36 851 373,98	36 944 218,75
Omistajien sijoitus luonnonsuojelualueiden hankintaan, rakennuksiin ja osakkeisiin	4 112 092,45	10 326 606,83
<hr/>		
Rahoituksen rahavirta	40 963 466,43	47 270 825,58
RAHAVAROJEN MUUTOS		
	637 442,08	883 571,00
Rahavarat 1.1.	8 075 339,73	7 191 768,73
Rahavarat 31.12.	8 712 781,81	8 075 339,73

8.4 Liitetiedot

8.4.1 Tuloslaskelmaa täydentävät liitetiedot

<u>Liikevaihto toimialoittain</u>	2009	2008
Maa- ja metsätalousministeriön toimialaan liittyvä liikevaihto		
Julkisoikeudelliset suoritteet:		
metsästysluvat	1 805 561,50	2 137 711,62
kalastusluvat	235 751,69	214 200,56
muut julkisoikeudelliset suoritteet	9 063,45	295,48
Liiketaloudellisesti hinnoitellut:		
metsätusalueiden vuokraus	593 734,79	583 269,28
kalastusalueiden vuokraus	135 650,83	137 468,71
kalastusluvat	773 915,26	777 756,08
siemenmyynti ja analyysit	812 880,75	813 174,90
Erillislainsäädäntöön perustuvat:		
vesialuekorvaukset (kalastukseen liittyen)	150 245,05	121 825,17
Yhteensä	4 516 803,32	4 785 701,80
Ympäristöministeriön toimialaan liittyvä liikevaihto		
Julkisoikeudelliset suoritteet:		
uraluvat	94 308,00	82 628,00
luonnonsuojelusäädöksiin perustuvat päätökset ja luvat	1 584,92	4 047,49
Liiketaloudellisesti hinnoitellut:		
alueiden pitkäaikainen vuokraus ja käyttöoikeuden luovutus	701 324,35	537 906,16
majoitustoiminta ja muu tilojen vuokraus	576 473,09	682 352,12
puun myynti (ennallistamisalueilta ym.)	929 134,18	689 523,09
luonto-opastuksen ja neuvonnan tuotteet	547 748,71	601 548,44
kirjat ja luonnonsuojelun julkaisusarja	153 097,17	143 683,54
muut liiketaloudelliset suoritteet	355 447,72	413 708,13
Erillislainsäädäntöön perustuvat:		
valtauskorvaukset	15 525,99	59 183,01
kaivospiirimaksut	6 109,36	8 144,82
Yhteensä	3 380 753,49	3 222 724,80
Liikevaihto yhteensä	7 897 556,81	8 008 426,60

Liiketoiminnan muut tuotot	2009	2008
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	220 481,37	876 984,46
Vakuutuskorvaukset	17 559,23	0,00
Avustukset	55 599,19	12 210,98
Käyttöomaisuuden myyntitappiot	16 060,57	8 388,84
Muut tuotot	1 295 485,47	1 292 543,78
Muut tuotot, sisäiset	374 251,70	418 400,91
Yhteensä	1 947 316,39	2 608 528,97

Suunnitelman mukaiset poistot	2009	2008
Aineettomien oikeuksien poistot	18 680,49	48 043,32
Teiden ja muiden maarakenteiden poistot	105 200,74	108 509,06
Muiden pitkävaikutteisten menojen poistot	11 499,96	20 265,37
Rakennusten ja rakennelmien poistot	2 370 204,25	2 188 308,40
Koneiden, laitteiden ja kaluston poistot	483 048,69	565 910,04
Yhteensä	2 988 634,13	2 931 036,19

Suunnitelman mukaiset poistoajat		
Aineettomat oikeudet, muut pitkävaik. menot	4–5 vuotta	
Sora-alueet	substanssipoisto	
Tiet	pääosin 25 vuotta	
Kalarakenteet	pääosin 10 vuotta	
Uittorakenteet	25 vuotta	
Rakennukset	20–40 vuotta	
Rakennelmat	4–10 vuotta	
Koneet ja kalusto	4–8 vuotta	

Rahoitustuotot ja -kulut	2009	2008
Korkotuotot	75 609,14	405 310,39
Korkokulut	-2 532,94	-1 486,11
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	73 076,20	403 824,28

Valtion talousarviosta muuhun toimintaan saatu rahoitus		
Valtion talousarviossa muuhun toimintaan osoitetun rahoituksen käyttö	2009	2008
Maa- ja metsätalousministeriön pääluokka		
30.63.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät	6 763 759,12	6 731 946,42
Ympäristöministeriön pääluokka		
35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät	25 884 209,91	25 275 184,19
35.10.63 Luonnonsuojelualueiden hankkiminen (kuluja osuus)	556 736,00	518 687,77
Valtion talousarviossa muuhun toimintaan osoitettu rahoitus yht.	33 204 705,03	32 525 818,38
Muu rahoitus, joka on saatu valtion talousarviosta	2009	2008
Oikeusministeriön hallinnonala	527 650,49	509 783,93
Sisäministeriön hallinnonala	0,00	22 309,70
Opetusministeriön hallinnonala	24 320,89	5 808,00
Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	0,00	0,00
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	2 548 249,35	3 430 939,94
Ympäristöministeriön hallinnonala	322 788,41	419 497,00
Muu rahoitus valtion talousarviosta	223 659,81	30 061,80
Muu valtion talousarviosta saatu rahoitus yhteensä	3 646 668,95	4 418 400,37
Valtion talousarviosta muuhun toimintaan saatu rahoitus	36 851 373,98	36 944 218,75

8.4.2 Tasetta täydentävät liitetiedot

Omaisuserä	Aineett. hyödykk.	Maa- ja vesialueet	Tiet, maa- ja vesirak.	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet, kalusto ja muut aineell.	Keskener. hankkeet	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä
1000 euroa								
Hankintameno 1.1.	372	1 001 332	1 862	44 889	5 806	378	7 855	1 062 495
Arvonkorotus 1.1.09	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Muu muutos 1.1.09	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Lisäykset	0,000	17 465	0,000	577	435	410	0,000	18 887
Vähennykset	0,000	940	0,000	0,000	84	55	32	1 110
Siirrot erien välillä								0,000
Hankintameno 31.12.	372	1 017 857	1 862	45 466	6 158	734	7 823	1 080 272
Kert.poistot 1.1.	300	0	1 020	11 993	4 712	0	0	18 024
Vähenn. ja siirt.kert.poistot				10	-66			-55
Tilikauden poisto	30	0	105	2 370	483			2 989
Arvonalennukset								0
Kertyneet poistot 31.12.	330	0	1 125	14 373	5 129	0	0	20 957
Kirjanpitoarvo 1.1.	71	1 001 332	843	32 897	1 095	378	7 855	1 044 471
Kirjanpitoarvo 31.12.	41	1 017 857	738	31 093	1 029	734	7 823	1 059 315
Tuotannon koneet ja laitteet								
Kirjanpitoarvo 31.12.					1 029			

Osakkeet ja osuudet, kirjanpitoarvo, euroa	<u>31.12.2009</u>	<u>31.12.2008</u>
Tytäryhtiöosakkeet	7 065 111,43	7 065 111,43
Osakkuusyhtiöosakkeet	300 000,00	736 376,00
Muut osakkeet	457 887,23	53 261,23
	7 822 998,66	7 854 748,66

Tytäryhtiöosakkeet, euroa	<u>31.12.2009</u>	<u>31.12.2008</u>
Kiinteistö Oy Järviluonnonkeskus, Rantasalmi omistus-% 66,7	565 111,43	565 111,43
Nuuksiokeskus Oy omistus-% 62	6 500 000,00	6 500 000,00
Tytäryhtiöosakkeet yhteensä	7 065 111,43	7 065 111,43

Osakkuusyhtiöosakkeet, euroa	<u>31.12.2009</u>	<u>31.12.2008</u>
Fastighets Ab Havets hus, Korsholm omistus-% 22,2	300 000,00	300 000,00
Osakkuusyhtiöosakkeet yhteensä	300 000,00	736 376,00

	<u>Saamiset liikelaitoksen liiketoiminnalta, euroa</u>		Tytäryhtiöiltä		Yhteensä	
	Liiketoiminnalta					
	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2008
Myyntisaamiset	86 624,82	65 408,24	7 963,67	1 766,66	94 588,49	67 174,90
Siirtosaamiset	235 954,94	170 506,97	0,00	6 049,81	235 954,94	176 556,78
Sisäiset saamiset yhteensä	322 579,76	235 915,21	7 963,67	7 816,47	330 543,43	243 731,68

<u>Siirtosaamiset, euroa</u>	31.12.2009	31.12.2008
LIFE-hankkeet, tulojäämät	395 593,94	909 506,91
EU:n rakennerahastohankkeet, tulojäämät	473 053,94	387 721,80
Työllisyystyöohjelmahankkeet, tulojäämät	1 502 800,63	883 823,59
Muut tulojäämät	111 443,57	97 973,92
Muut menoennakot / ostolaskut ja muut	76 264,68	2 932,53
Yhteensä ulkoiset siirtosaamiset	2 559 156,76	2 281 958,75

<u>Muut annetut ennakot, euroa</u>	31.12.2009	31.12.2008
Matkaennakot	0,00	32,24
Hanke-ennakko	9 273,00	
Muut	16 765,55	96 352,01
Yhteensä muut annetut ennakot	26 038,55	96 384,25

<u>Oma pääoma, euroa</u>	31.12.2009	31.12.2008
Muu oma pääoma 1.1.	1 041 993 620,56	1 000 761 886,30
Saatu hallinnansiirroilla tilikauden aikana	11 881 267,08	31 013 068,59
Luovutettu hallinnansiirroilla tilikauden aikana		-2 773,70
Saatu valtionperintöinä tai lahjana tilikauden aikana		1 682,00
Maankäyttömuutokset, virheen korj.	722 757,50	-106 849,46
Omistajan sijoitus luonnonsuojelualueiden hankintaan	4 112 092,45	10 326 606,83
Muu oma pääoma 31.12.	1 058 709 737,59	1 041 993 620,56
Edellisten tilikausien voitto		
Aloittava tase 1.1.	4 538 271,33	6 689 347,35
Voiton tuloutus valtiolle tilikauden aikana	0,00	0,00
Poistoerosta siirretty omaan pääomaan	0,00	
Tilikauden voitto	-2 948 753,47	-2 151 076,02
Vapaa oma pääoma 31.12.	1 589 517,86	4 538 271,33
Oma pääoma yhteensä 31.12.	1 060 299 255,45	1 046 531 891,89

<u>Saadut ennakot, euroa</u>	31.12.2009	31.12.2008
EU-rahoitteiset	1 414 489,84	88 920,02
Ympäristöministeriöltä	4 196 528,69	3 854 545,94
Maa- ja metsätalousministeriöltä	310 442,97	572 219,45
Muut	1 069 673,36	750 704,49
Yhteensä	6 991 134,86	5 266 389,90

Velat liikelaitoksen liiketoiminnalle						
	Liiketoiminnalle		Tytäryhtiöille		Yhteensä	
	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2008
Ostovelat	150 022,30	469 182,31	10 985,77	58 002,11	161 008,07	527 184,42
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	2 111 563,08	1 909 892,51	19 750,25	33 662,28	2 131 313,33	1 943 554,79
Sisäiset velat yhteensä	2 261 585,38	2 379 074,82	30 736,02	91 664,39	2 292 321,40	2 470 739,21

Siirtovelat, euroa	31.12.2009	31.12.2008
Ennakonpidätys- ja sos.turvam. ja muut lakisääät. henkilöstökulut	689 267,00	695 619,24
Lomapalkkavelka sos.kuluineen	3 062 218,84	2 673 039,36
ALV-velka	-754,85	42 135,34
Muut	608 669,85	750 249,66
Yhteensä ulkoiset siirtovelat	4 359 400,84	4 161 043,60

Valtiolle suorittamatta olevan velan määrä	31.12.2009	31.12.2008
Ennakonpidätykset	319 567,27	329 699,81
Sosiaaliturvamaksuvelka	26 961,94	37 250,65
VEL-velka	322 954,11	301 614,23
Työttömyysvakuutusmaksut	11 658,32	19 307,81
Yhteensä	681 141,64	687 872,50

8.4.3 Vastuusitoumukset, henkilöstö ja kiinteän omaisuuden muutokset

Vastuusitoumukset milj. euroa	2009	2008
Leasingvastuut		
tilikaudella maksetut	0,320	0,290
Leasingsopimuksissa on lunastusehto jäännösarvon saavuttaessa sovitun tason. Sopimukset on irtisanottavissa 3 kk:n irtisanomisajalla.		

Henkilöstön lukumäärä, henkilötyövuosia	2009	2008
Toimihenkilöt	513	513

Kiinteän omaisuuden muutokset	LKM	MUUTOS MAA-ALA HA	MUUTOS VESIALA HA	MUUTOS TASEARVO EURO
Lisäykset				
Hallinnansiirto luonnonsuojelutark.	357	3 255,39	120,75	11 523 769,03
Kauppa luonnonsuojelutarkoitukseen	48	830,33	18,75	3 472 892,48
Lunastus	2	89,75	54,95	18 958,00
Maankäyttömuutos (lt:sta jht:een)	21	1984	2 558,54	612 218,00
Muu saanto (saantoselitys)	5	6,61	5380,4	189 861,60
Sisäinen kauppa (mt:lta lp:lle)	29	358,42	1,4	749 595,57
Tilujärjestely	7	24,53	0	2 611,77
Tilusvaihto luonnonsuojelutarkoitukseen	9	144,01	0	257 995,00
Vaihto luonnonsuojelutarkoitukseen	25	510,95	1,1	497 028,00
Varainsiirtovero	45	0	0	139 826,18
Yhteensä	548	7 203,99	8 135,89	17 464 755,63

Kiinteän omaisuuden muutokset	LKM	MUUTOS MAA-ALA HA	MUUTOS VESIALA HA	MUUTOS TASEARVO EURO
Vähennykset				
Kauppa	12	-17,53	0	-63 277,00
Lunastus	7	-0,45	0	-1 009,00
Maankäyttömuutos (jht:sta lt:een)	5	-264,17	0	-103 256,44
Tilujärjestely	7	-13,26	0	-2 224,57
Tilusvaihto luonnonsuojelutarkoitukseen	8	-135,09	0	-241 875,00
Vaihto luonnonsuojelutarkoitukseen	25	-233,48	-1,4	-528 287,03
Yhteensä	64	-663,98	-1,4	-939 929,04

8.4.4 Julkisiin hallintotehtäviin osoitettu rahoitus valtion talousarviosta

Talousarviotili	TA 2009	LTA 2009	Talousarviot yht. 2009	Siirtynyt vuodelta 2008	Käytettävissä 2009	Käyttö 2009	Siirtyy vuodelle 2010
30.63.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (MMM)	6 502 000	0	6 502 000	572 219	7 074 219	6 763 776	310 443
35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (YM) (1)	24 825 000	2 560 000	27 385 000	2 560 702	29 945 702	25 874 189	4 071 513
35.10.63 Luonnonsuojelualueiden hankkiminen (YM) (2)	3 500 000	0	3 500 000	1 293 845	4 793 845	4 668 829	125 016
Talousarviossa osoitettu rahoitus yhteensä	34 827 000	2 560 000	37 387 000	4 426 766	41 813 766	37 306 794	4 506 972
Vähennetään suoraan omaan pääomaan kirjattu investointirahoitus						-4 112 092	
Lisätään laskutetut erillisrahoitukset, jotka nettoutettu rahoituslajeille						10 003	
Muu valtion talousarviosta saatu rahoitus						3 646 669	
Valtion talousarviosta saatu rahoitus yhteensä						36 851 373	

Meno- ja tuloerittelyt talousarviotileittäin		
30.63.50	Tot. 2009	Tot. 2008
Palkkausmenot	3 147 657,99	3 208 931,03
Muut kulutusmenot	4 253 209,77	4 166 451,08
Maanhankintainvestoinnit	0,00	0,00
Muut investoinnit	221 868,70	170 338,56
Tulot (pääosin siemenmyyntiä)	-858 960,46	-813 774,25
Muu laskutettu rahoitus	0,00	0,00
Nettokäyttö	6 763 776,00	6 731 946,42

35.10.52	Tot. 2009	Tot. 2008
Palkkausmenot	13 754 277,63	13 393 933,06
Muut kulutusmenot	11 927 012,79	11 802 383,63
Maanhankintainvestoinnit	0,00	0,00
Muut investoinnit	287 639,48	172 990,12
Tulot	-41 979,70	-43 358,83
Muu laskutettu rahoitus	-52 761,20	-137 776,23
Nettokäyttö	25 874 189,00	25 188 171,75

35.10.63	Tot. 2009	Tot. 2008
Palkkausmenot	73 948,93	59 743,97
Muut kulutusmenot	473 200,03	717 810,2
Muut investoinnit	10 000,00	-258 506,00
Tulot	-412,96	-360,40
Maanhankinnan kulut yhteensä	556 736,00	518 687,77
Maanhankintainvestoinnit	4 112 092,45	3 526 606,83
Nettokäyttö	4 668 828,45	4 045 294,60

8.4.5 Valtion talousarvion ulkopuolinen rahoitus

Tuotot rahoituslähteittäin	2009	2008
Euroopan aluekehitysrahasto	271 097,17	421 580,62
EU:n ympäristörahassto (Life)	424 245,18	332 872,56
Muu EU-rahoitus	149 084,52	295 751,23
Muut rahoittajat	451 058,60	242 339,37
Yhteensä	1 295 485,47	1 292 543,78

8.4.6 Kustannusvastaavuuslaskelmat

Julkisoikeudelliset suoritteet	YM:n toimiala		MMM:n toimiala		Suoritteet yhteensä	
	Tot. 2009	Tot. 2008	Tot. 2009	Tot. 2008	Tot. 2009	Tot. 2008
(1000 €)						
Tuotot	95,9	86,7	2 050,4	2 352,2	2 146,3	2 438,9
Henkilöstökustannukset	10,3	19,3	906,8	454,4	917,0	473,7
Muut erilliskustannukset	28,9	21,5	1752,7	1 843,3	1 781,6	1 864,8
Poistot ja korot	1,9	4,2	164,2	98,0	166,1	102,2
Osuus yhteiskustannuksista	4,1	7,8	363,3	182,4	367,4	190,2
Kustannukset yhteensä	45,1	52,7	3 187,0	2 578,2	3 232,1	2 630,9
Kustannusvastaavuus	50,8	34,0	-1 136,6	-226,0	-1 085,8	-192,0
Kustannusvastaavuus, %	212 %	164 %	64 %	91 %	66 %	93 %

Liiketaloudellisesti hinnoitellut suoritteet	YM:n toimiala		MMM:n toimiala		Suoritteet yhteensä	
	Tot. 2009	Tot. 2008	Tot. 2009	Tot. 2008	Tot. 2009	Tot. 2008
(1000 €)						
Tuotot	3 263,2	3 068,7	2 316,2	2 311,7	5 579,4	5 380,4
Henkilöstökustannukset	723,0	742,2	493,1	358,9	1 216,1	1 101,1
Muut erilliskustannukset	1 145,1	685,1	1 314,4	1 251,4	2 459,5	1 936,5
Poistot ja korot	130,9	160,1	89,3	77,4	220,3	237,5
Osuus yhteiskustannuksista	289,7	298,0	197,6	144,1	487,3	442,0
Kustannukset yhteensä	2 288,7	1 885,3	2 094,4	1 831,8	4 383,2	3 717,1
Kustannusvastaavuus	974,5	1 183,4	221,8	479,9	1 196,2	1 663,3
Kustannusvastaavuus, %	143 %	163 %	111 %	126 %	127 %	145 %

Erillislainsäädäntöön perustu- vat suoritteet	YM:n toimiala		MMM:n toimiala		Suoritteet yhteensä	
	Tot. 2009	Tot. 2008	Tot. 2009	Tot. 2008	Tot. 2009	Tot. 2008
(1000 €)						
Tuotot	21,6	67,3	150,2	121,8	171,8	189,2
Henkilöstökustannukset	30,1	39,0	6,6	4,2	36,7	43,3
Muut erilliskustannukset	0,0	0,0	7,4	7,2	7,4	7,2
Poistot ja korot	5,5	8,4	1,2	0,9	6,7	9,3
Osuus yhteiskustannuksista	12,1	15,7	2,6	1,7	14,7	17,4
Kustannukset yhteensä	47,7	63,1	17,8	14,1	65,5	77,2
Kustannusvastaavuus	-26,1	4,2	132,4	107,8	106,3	112,0
Kustannusvastaavuus, %	45 %	107 %	842 %	866 %	262 %	245 %

Yhteisrahoitteinen toiminta		
Tuotot (1000 €)	2009	2008
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot		
– valtion talousarviorahoitus	3 265	4 309
– EU-rahoitus	1 226	1 159
– muu rahoitus	778	608
Tuotot yhteensä	5 269	6 076
Henkilöstökustannukset	2 851	2 873
Muut erilliskustannukset	5 202	4 945
Poistot ja korot	476	581
Osuus yhteiskustannuksista	1 052	1 082
Kustannukset yhteensä	9 580	9 481
Kustannusvastaavuus	-4 311	-3 405
Kustannusvastaavuus, %	55 %	64 %

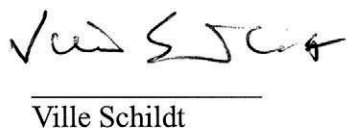
Allekirjoitus

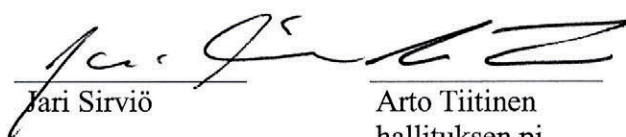
Vantaalla 5. päivänä maaliskuuta 2010

Jaana Korpi

Timo E. Korva

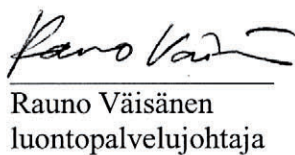

Riitta Rainio

Ville Schildt

Jari Sirviö

Arto Tiitinen
hallituksen pj

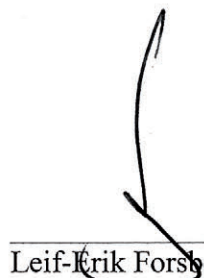

Helena Walden

Rauno Väisänen
luontopalvelujohtaja

Edellä oleva tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitoavan mukaisesti. Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Vantaalla 18. päivänä maaliskuuta 2010:

Jorma Nurkkala, KHT, JHTT

Leif-Erik Forsberg, KHT, JHTT

Vuonna 2009 ilmestyneet Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 180 Koskela, K. (toim.) 2009: Ennallistaminen, luonnonhoito ja seuranta Vattajan Dyyni Life-hankkeessa 2005–2009. 218 s.
- No 181 Koskela, K. & Sievänen, M. (eds) 2009: Restoration, environmental management and monitoring in the Vattaja Dyne Life project 2005–2009. 39 s.
- No 182 Junninen, K. 2009: Kalkkikäävän (*Antrodia crassa*) suojeluseritys. 51 s.
- No 183 Yliniva, M. & Keskinen, E. 2009: Perämeren kansallispuiston pohjaeläimet. 46 s.
- No 184 Leinonen, K. & Mutenia, A. 2009: Lokan ja Porttipahdan tekojärvien kalakantojen tila. 32 s.

Sarja B

- No 113 Aaltonen, A. & Mäki, S. 2009: Saaristomeren kansallispuiston kävijätutkimus 2008. 64 s.
- No 114 Mäki, S. 2009: Saaristomeren kansallispuiston yritystutkimus 2008. 51 s.
- No 115 Metsähallitus 2009: Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus 2008. 48 s.
- No 116 Kajala, L. (toim.) 2009: Kävijäseuranta luontoalueilla – Pohjoismaiden ja Baltian maiden kokemuksiin perustuva opas. 144 s.
- No 117 Raatikainen, K. (toim.) 2009: Perinnebiotooppien seurantaohje. 109 s.
- No 118 Hyvärinen, E. & Aapala, K. (toim.) 2009: Metsien ja soiden ennallistamisen sekä harjumetsien paahdeympäristöjen hoidon seurantaohje. 114 s.
- No 119 Moilanen, E. & Luhta, P.-L. 2009: Iijärven ja Irnijärven välisen alueen kunnostettujen jokien kalataloudellinen seuranta. Yhteenvetoraportti vuosilta 1987–2006. 60 s.
- No 120 Vainio, O. 2009: Napapiirin retkeilyalueen kävijätutkimus 2007. 55 s.
- No 121 Tanskanen, S. 2009: Sinisimpukan luontokeskuksen asiakastutkimus 2008. 55 s.
- No 122 Vainio, O. 2009: Simojärven ja Soppanan alueiden kävijätutkimus 2008. 41 s.
- No 123 Nordström, P. 2009: Teijon retkeilyalueen kävijätutkimus 2008. 56 s.
- No 124 Mustonen, R. & Pekkala, J. 2009: Savonlinnan Riihisaaren museoalueen asiakastutkimus 2008. 42 s.

Sarja C

- No 48 Metsähallitus 2009: Lemmenjoen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 208 s.
- No 49 Metsähallitus 2009: Leammi álbmotmeahci dikšun- ja geavahanplána. 209 s.
- No 50 Metsähallitus 2009: Riisitunturin kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma 2008–2017. 87 s.
- No 51 Metsähallitus 2009: Seitsemisen suojelualuekokonaisuuden hoito- ja käyttösuunnitelma. 161 s.
- No 52 Metsähallitus 2009: Liesjärven kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 84 s.

- No 53 Metsähallitus 2009: Torronsuon kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 75 s.
- No 54 Metsähallitus 2009: Isojärven kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 121 s.
- No 55 Metsähallitus 2009: Leivonmäen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 114 s.
- No 56 Metsähallitus 2009: Puurijärvi–Isosuon kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 77 s.
- No 57 Perämeren kansallispuiston, Perämeren saarten ja Röytän Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma. 84 s.
- No 58 Metsähallitus 2009: Merenkurkun saariston maailmanperintöalueen hallinto- ja kehityssuunnitelma. 77 s.
- No 59 Forststyrelsen 2009: Förvaltnings- och utvecklingsplan för världsarvet Kvarkens skärgård. 77 s.
- No 61 Metsähallitus 2009: Hyyppään ja Alasuon Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma. 51 s.
- No 62 Metsähallitus 2009: Vaarunvuorten Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 86 s.
- No 63 Metsähallitus 2009: Vattajanniemen Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 101 s.
- No 64 Laukkanen, M. 2009: Saimaan suojelualueiden luontomatkailusuunnitelma. 65 s.
- No 65 Sarlin, A. 2009: Strategi för naturturismen i Skärgårdshavet. 64 s.
- No 66 Sarlin, A. 2009: Strategy for nature tourism in the Archipelago Sea. 64 s.
- No 67 Sarlin, A. 2009: Saaristomeren luontomatkailusuunnitelma. 65 s.
- No 69 Metsähallitus 2009: Ystävyden puiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 142 s.

ISSN 1235-8983
ISBN 978-952-446-762-9 (nidottu)
ISBN 978-952-446-763-6 (pdf)

www.metsa.fi/julkaisut